16 OLDAL

Szerkesztőség és kiadóhivatal
SZUBOTICA
ZMAJ JOVIN TRG 3
Telefonok
Kiadóhivatal 8-58
Szerkesztőség 5-10, 8-52

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

Ára 1½ dinár

Előfizetési ár belföldre
negyedévre 165 dinár
egy hónapra 55 dinár
Megjelenik
minden nap, hétfőn és ünnep utáni napokon is

XXIX. ÉVFOLYAM

SZUBOTICA, 1928. OKTÓBER 5.
PÉNTEK

270. SZÁM

A trösztök politikája

Az amerikai választási harcok különös tanulságokat nyujtanak az európai szemlélő számára.

Elsősorban is megkapó az a különbség, ami az európai és amerikai élet keresztmetszete között ilyenkor nyilvánvalóvá válik. Amerikában nem pártprogrammok csoportositják a tömegeket, nem a meggyőződés állitja a választókat az egyik, vagy másik jelölt mellé. Az amerikai politikai küzdelem lényege leegyszerüsitetten abból áll, hogy a trösztök küzdenek a hatalom teljességéért s a trösztök ellenfelei küzdenek a trösztök uralma ellen. Hogy azután ez milyen programmal, milyen jelszavakkal, milyen zászlókkal és milyen jelöltekkel történik, az már másodrendü kérdés s legtöbbször csak véletlen, esetleges megoldás.

Az amerikai tömeget nem a szociális ellentétek nevelik politikára. Amerika lelkiismeretének nincs szüksége a népjóléti intézmények narkotikumára. Amerika valósággal ludbőrözik mindazoktól a szociális alkotásoktól, melyekkel az európai mentalitás a civilizáció, a társadalmi fejlődöttség haladását méri. Amerikában nincs betegség és baleset elleni kötelező biztositás, nincs munkanélküli segély, nincs aggság elleni biztositás. Nincs város Amerikában, amelyik feladatának ismerné a munkáslakások épitését. Az amerikai gondolat dogmává szentesitette az önsegély elvét, ha lehetne mondani, társadalmi Monroe-elvet szolgálnak: egyik társadalmi osztály sem avatkozik bele a másik társadalmi osztály problémáinak megoldásába. A nagytőke is csak defenzivában van, de nincs az a kiméletlen hadvezér, amelyik olyan erő- és vérpazarlással tudna támadni, mint ahogy az amerikai nagytőke védekezik.

Bizonyára ugyanazoknak az okoknak eredménye az is, hogy Amerikában nincs jelentékeny szociális mozgalom sem, amelyek mellőzhetővé teszik a népjóléti alkotásokat s a népjóléti intézményeket. Amerikában a tanult munkást kitünően fizetik, a tanult munkás el tud helyezkedni, tudja magát gyógykezeltetni s tudja magát biztositani baleset és aggkori munkaképtelenség ellen. Nincs szükség arra, hogy mindezt kötelezővé tegye a törvényhozás. A tanulatlan munkások nagy tömege pedig éppen azért szervezetlen, mert tanulatlan s mert tanulatlan és szervezetlen, nem tud hatást gyakorolni sem a munkáltatókra, sem a törvényhozásra. A tanult munkás elégedett, a szocializmus pedig az elégedetlenek vallása. Ezért nincs Amerikában szocializmus, legalább is a szó európai s a fogalom német értelmezésében.

A most fellángoló választási harc azonban ott sem megy babra. Mindig kifogásoltuk Jugoszláviában, hogy a választások alapjaiban rázzák meg az ország közigazgatási berendezkedését, mert a tisztviselőket a kormányuk tartja hivatalban s ha távozik a kormány, vele együtt távozik a kormányzat egész garniturája is. Ebben a panaszban volt sok jogosultság a multban, bár a közigazgatásnak, az állami berendezkedésnek ideiglenessége a multban a legnagyobb mértékben menthetővé tette ezt a rendszert. Ami azonban nálunk csak félig volt meg, az a tökéletlenség tökéletességig van kifejlesztve Amerikában. Az amerikai választási küzdelem arra irányul, hogy mindegyik párt a maga jelöltjeit ültesse nemcsak az elnöki székbe, nemcsak a törvényhozó testületbe, hanem minden állami és városi hivatalba, tisztségbe és munkakörbe. Még a postások és uccaseprők, birák és rendőrök is elhagyják helyüket, ha megbukik az a politikai párt, mely őket a kinevezésnél támogatta s melyet ők a választásnál támogattak.

Érthető hát, hogy a játék tétje magas s hogy nem riadnak vissza az áldozatoktól sem, amivel a választások esélyét befolyásolni tudják. Ezért van szüksége a nagytőkének arra, hogy diadalmasan kerüljön ki a választási harcból, hiszen, ha győz, nemcsak elnököt és törvényhozást, de rendőröket, ügyészeket, sőt birákat is ő ad az államnak. Övé a törvényhozás, övé a közigazgatás és övé az igazságszolgáltatás. Övé az állam, ha győz. S mert szüksége van olyan közigazgatásra, mely nem népjóléti intézményekkel, hanem gépfegyverrel, gummibottal s ha kell birói itélettel szereli le az elégedetlenséget, szüksége van rendőrre, amelyik nem a rendre, hanem őreá vigyáz, szüksége van ügyészre, mely politikai bünt lát a politikai uralma ellen intézett támadásban s szüksége van birákra, akik szankcióval látják el az ügyészi vádiratot. Az önvédelmi harc elkeseredettségével, szivósságával és felfegyverzettségével indul választási harcába az amerikai tröszt. Az azután már csak az ő sajtószervezettségükön mulik, hogy el tudják hitetni: ők az amerikai jólét képviselői.

A politika igy áll a megszervezett gazdasági érdekek szolgálatában. Másutt sincs ez másképpen. Amerikában olyanok azonban a méretek, hogy szembetötlővé válik az is, amit másutt patrióta és nacionalista jelszavakba takarnak. A politika azonban amerikaizálódik a mi világrészünkön is.

Nem folynak tárgyalások a parasztdemokrata koalició és a Pasics-csoport között

Kojics Dragutin csak néhány perces baráti beszélgetést folytatott Popovics Szvetiszlávval, akivel véletlenül találkozott egy bankban

Szavcsics Milos közvetitő javaslatát visszautasitotta a parasztdemokrata koalició

Beogradból jelentik: Politikai körökben nagy feltünést keltett egy beogradi lapnak az a hire, hogy

megindultak a megegyezési tárgyalások a parasztdemokrata koalició és a beogradi politikai tényezők között.

A lap szerint ezeket a tanácskozásokat *Szavcsics* Milos és *Popovics* Szvetiszláv független demokrata politikusok folytatják dr. *Kojics* Dragutinnal, aki a Pasics-csoport igen tekintélyes tagja. Beogradban ezt a hirt meglehetős szkepszissel fogadták, mert a parasztdemokrata koaliciónak tudvalevőleg az a zálláspontja, hogy a mostani parlamenti többségben képviselt pártokkal nem áll szóba és hogy csak a teljesen szabad választásokból kikerült parlamentben hajlandó megbeszélésbe bocsátkozni a továbbiakra nézve.

Hamarosan meg is jött a hir cáfolata dr. Kojics Dragutintól,

aki az állitólagos tanácskozásokra vonatkozólag a következő nyilatkozatot tette:

— Igaz, hogy tegnap a Prometna Bankában voltam, ahol egy barátom váltóját kellett rendbe hoznom. Itt találkoztam Popovics Szvetiszlávval, aki személyes barátom. Amig a váltót rendeztem, néhány percet kellemes beszélgetésben töltöttem Popovics Szvetiszlávval.

Nem lehet itt szó semmiféle tárgyalásokról.

A mai nehéz időkben az emberek, bárhol találkoznak, beszélgetnek a belpolitika aktuális kérdéseiről. Barátságos beszélgetés folyt le közöttünk, semmi egyéb.

Szavcsics Milos közvetitő szerepe

Zagrebból hasonlókép cáfolják a tárgyalások hirét. Popovics Szvetiszláv csütörtökön Zagrebba utazott és Pribicsevicsel hosszasan tanácskozott.

A beogradi *Pravda* terjedelmes zagrebi tudósitást közöl a parasztdemokrata koalició egy meg nem nevezett vezetőjével folytatott beszélgetés alapján. Eszerint Popovics Szvetiszláv szerdán hosszabb beszélgetést folytatott Szavcsics Milossal, aki felvilágositást adott neki a helyzetről. Popovics Szvetiszláv erről a beszélgetésről beszámolt a parasztdemokrata koalició vezetőinek. A parasztdemokrata koalició egyik vezetője erre nézve a következőket mondotta:

— Elsősorban megtudtuk, hogy

Beogradból ismét azokkal való tárgyalásra hivnak fel bennünket, akikkel megszakitottuk a viszonyt

és akik miatt elhagytuk Beogradot. Mi azonban megmondtuk, hogy

számunkra csak a király és a nép létezik, mint elvitathatatlan két tényező

és ugy látszik, hogy a döntés az ő kezükben van.

— Szavcsics Milos azt jelentette nekünk, hogy a mi kivánságunkra egyszer már kisérletet tettek semleges kormány alakitásával és mi vagyunk a hibásak, hogy ez a kombináció nem valósult meg. Most Szavcsics szerint a helyzet rendes és parlamentáris és mindent parlamentáris uton kellene rendezni.

Mi is a parlamentáris kormányzás mellett vagyunk, előbb azonban a parlamentet meg kell választani teljesen szabad választásokkal.

Ettől a követelésünktől nem állunk el.

Szavcsics azt javasolta nekünk, hogy mi és a beogradi pártok jelöljünk ki embereket, akik egymással érintkezésbe léphetnének és mindnyájunk nevében tárgyalnának.

Mire valók volnának akkor a vezérek?

Ki tárgyalhat a mi nevünkben, ha nem Macsek és Pribicsevics?

Miértéke volna annak, amit a pártok delegátusai beszélnének, ha őket azután *Sztanojevics* Áca, *Korosec, Davidovics* és *Spahó* dementálnák? Ilyen javaslatot már korábban is kaptunk és nem vettük figyelembe, ne mfogjuk figyelembe venni a jövőben sem.

Mi változatlanul követeljük a szabad választásokat, amelyeket nem a mostani kormánypártok vezetnének le.

Aztán majd a parlamentben együtt lehet dolgozni és el lehetne érni a megegyezést a szabadon választott népképviselők között.

Jovánovics Jován kormányváltozást sürget

Jovanovics Jovan, a földmüvespárt elnöke a megegyezés lehetőségeiről a következőket mondotta:

— Ma a főhangsuly azon a vitán van, amely beogradi és zagrebi politikusok között a lapokban folyik. A fődolog, hogy minél előbb rendeződjék a szerbek és horvátok viszonya és pedig *a junius 20-ika óta folytatott politika gyökeres megváltoztatása által. Elérkezett az utolsó pillanat, hogy a mostani kormányt váltsák fel egy másikkal,* amely biztositékot tud nyujtani arra nézve, hogy őszintén és becsületesen fog törekedni a Beograd és Zagreb közti megegyezésre.

Segélyakció indul meg a montenegrói és hercegovinai inségesek érdekében

A kormány másik fontos problémája a Montenegróban, Hercegovinában és a Szandzsákban ujból jelentkező éhinség. Ezeknek a vidékeknek képviselői állandóan interveniálnak *az éhségtől és sok helyütt a vizhiány miatt szomjuságtól is sujtott lakosság érdekében.*

A radikálisok közül *Parezsanin* Ratkó akciót inditott, amelyet a radikális klub is magáévá tett, hogy a kormány sürgősen rendelje el az éhségsujtotta vidékeken a közmunkákat.

Szalih Baljics hercegovinai muzulmán képviselő szintén közbenjárt az egyes miniszterek-nél és csütörtökön este *Korosec* Antun miniszterelnököt is felkereste. A miniszterelnök kijelentette, hogy a kormánynak az az álláspontja, hogy a gazdasági minisztériumok azonnal rendeljék el azokat a közmunkákat, amelyekkel az éhező vidékek lakosságát kenyérhez lehet juttatni. Párhuzamosan a Vöröskereszt is segélyakciót fog inditani. A Vöröskereszt elnöke, dr. *Leko* már több izben tárgyalt erről a kormánnyal és Őfelségénél is volt kihallgatáson ebben az ügyben.

Szaulics Novica montenegrói földmivespárti képviselő sürgős kérdést intézett *Szubotics* Nikola pénzügyminiszterhez a montenegrói, hercegovinai és szandsákbeli éhinség ügyében.

Szaulics rámutatott arra, hogy *sehol a világon nincs olyan nyomor, mint ezeken a vidékeken. Sem embernek, sem állatnak még itala sincs.* A lakosság már a barlangok mélyén keres vizet, mert egész falvak viz nélkül állnak. *Sok helyütt havat osztanak fel, hogy vizhez jussanak. A nagy szárazság miatt nemcsak a gabona és takarmány ment tönkre, hanem tej és hus sincs.* Ezért Szaulics a következő javaslatot teszi:

1. Inditsák meg a közmunkákat mind a három tartományban az utak épitésének megkezdésével.
2. Épitsék ki sürgősen a vizvezetéket a viznélküli vidéken.
3. Montenegróban azonnal utalják ki a hátralékos rokkantdijakat.
4. A montenegrói perpereket és huszszázalékos koronabonokat azonnal váltsák be.
5. A Trebinje—Niksics vasuti vonalat sürgősen épitsék ki.
6. A hegyi járásokban állitsanak fel gabona- és élelmiszerraktárakat.
7. Az élőállatkivitelt könnyitsék meg vámkedvezményekkel.
8. Az éhinségtől sujtott néppel szemben haladéktalanul szüntessék be az adók szigoru behajtását.

Tiz százalékkal redukálják a költségvetést

A kormány egyelőre figyelmen kivül hagyva mindezeket a kérdéseket, tovább folytatja az

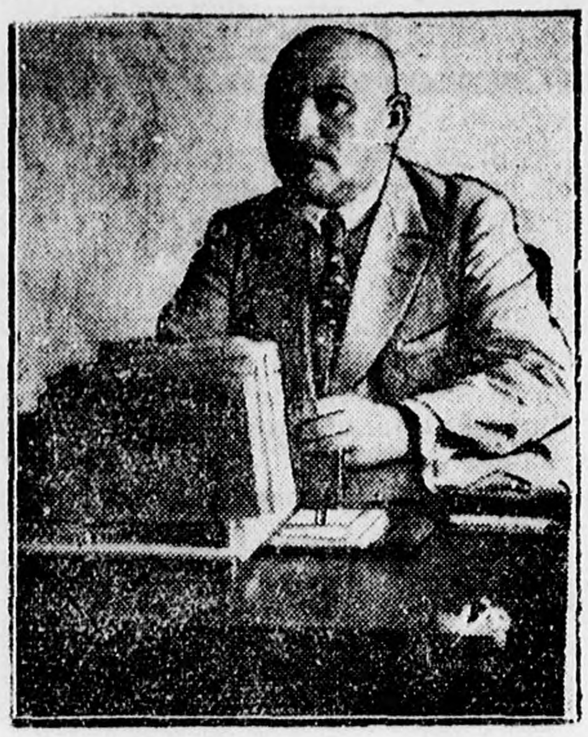

Dr. Szubotics Nikola pénzügyminiszter

előkészületeket a parlament összehivására és különösen a jövő évi költségvetés beterjesztésére.

A költségvetést ujból *tiz százalékkal redukálják. Szubotics* Nikola pénzügyminiszter napnap után folytat megbeszéléseket a reszortminiszterekkel a költségvetés összeállitásáról.

Jövő héten indul el Amerikába a Graf Zeppelin

Az óriás léghajó átrepült a megszállott Rajnaterületek felett

Friedrichshafenből jelentik: Legutóbbi próbautján körülbelül háromezer kilométer utat tett meg és harmincöt óráig maradt a levegőben a Graf Zeppelin. A próbaut kitünően sikerült és a gépet, amikor visszaérkezett a legalaposabban megvizsgálták és minden alkatrészét hibátlannak találták. A Zeppelin teljesen felkészülten várja az oceáni utat és a gyárvezetőség azt tervezi, hogy

a Graf Zeppelin a jövő hét közepén indul el Amerikába.

A szerdai próbaut még sem mult el incidens nélkül

A Graf Zeppelin ugyanis átrepült a rajnai megszállott terület felett

és a megszálló hatalmak ellenőrző Rajna bizottsága tiltakozást jelentett be a birodalmi kormánynak. *Eckener* báró a forgalmi miniszternek, aki emiatt felelősségre vonta, kijelentette, hogy kizárólag meteorológiai okai voltak annak, hogy a megszállott terület fölé került. Az a hir, hogy a Graf Zeppelin Doorn felett is elrepült és olyan alacsonyra ereszkedett, hogy a Zeppelin hajójának ablakából látni lehetett, ahogy *Vilmos* excsászár és személyzete a doorni kastélyból integettek a léghajónak, nem felel meg a valóságnak. Megállapitást nyert, hogy a léghajó olyan nagy távolságban repült Doorntól, hogy onnan valószinüleg egyáltalán látni sem lehetett. A német birodalmi kormány és a porosz kormány illetékes helyen ezt a megállapitást kifejezésre is juttatták.

Kutya-derby és mükotorékverseny a Tattersallban

Pesti szinésznők és japán pincsik szépségversenye

(Budapesti munkatársunktól.) Óriási érdeklődés mellett zajlott le a Tattersallban az Ebtenyésztők Országos Egyesülete által rendezett kutya derby és mükotorékverseny. Az összes hires pesti szinésznők ölebei és doggjai mind beneveztek a kutyaszépségversenyre. Már kora délelőtt nagy tömeg hullámzott felalá a kiállitáson. Soha ennyi hires pesti szépasszonyt és szinésznőt egyrakáson. Ha csecsemőkiállitást rendeztek volna, valószinüleg nem lennének ennyien érdekelve. Ám melyik primadonnának nincs legalább egy japán pincsije, agara, daxlija? Ez velejár a dicsőséggel, akár az autó, vagy a házibarát.

A verseny kezdete előtt az egyik közkedvelt operettprimadonna sorra vizitelt a zsüri tagjainál, legelbüvölőbb mosolyát pazarolta rájuk és persze a kutyájára terelte a diskurzust, hogy milyen okos, szép, finom, akár egy jóházból való urigyerek! Akadtak áldozatkész ebtulajdonosnők, akik nem riadtak vissza a konkurrencia becsmérlésétől sem, a közönség közé keveredtek és ugy igyekeztek hangulatot teremteni a saját uszkárjuk, vagy juhászkutyájuk mellett. Soha még ennyi felizgult ,extázisban égő nőt nem láttam. A szerelem, vagy valami más családi esemény nem tudta volna ennyire kihozni őket a sodrukból. *Zilahy* Irén, akinek egy Lili nevü kutyája startolt, hangosan drukkolt az eb korlátja előtt:

— *Jaj, kutyáskám ne hozz rám szégyent!*

Lili megértően hunyorintott egyet, ami azt jelentette: »*tessék csak egész nyugodt lenni művésznő, kiteszek én magamért!*«

A szobalány pedig ott állt kéznél egy elegáns termosszal, amelyben meleg kakaó csörgedezett, hogy ha Lili netán megéhezne, nyomban kosztolhasson. Mert a testi kondició nagyon fontos! A boxok közt ácsorgó szegény emberek kiugró szemmel nézték, milyen hatalmas adag főtt husokat zabál a primadonna dogja és milyen gusztusos leveskét lefetyel az ir terrier. Önkéntelenül is arra gondolt irigykedve, hogy miért nem teremtette az ur őt is terriernek.

A kis szőke operettprimadonna mindenkibe belecsimpaszkodott és összetett kezekkel könyörgött:

— *Drukkoljon a kutyusomnak!*

Az ujságirók megigérték, hogy a döntő pillanatban forró fohásszal fordulnak az egek urához.

A döntőbe csak harminc kutya került be, a többi mind kiesett. A kibukottak valósággal jajveszékeltek a dühtől és a kétségbecséstől.

— De kérem — sopánkodott egy lipótvárosi urisasszony — hát nézze meg a Bobymat! Hisz ez egy valóságos szépség! Egy Adónisz!

Mellette állott az ura, egy molett kereskedő, aki némán hallgatta neje áradozásait.

— Hát mit szólsz Ármin — zokogott a nő — nem gyalázat?

A szerencsétlent ugy kellett belegyömöszölni a hatüléses autóba. Azzal vigasztaták, hogy majd a legközelebbi derbyn okvetlenül a Boby happolja el az aranyérmet.

A harminc válogatott közül egy *Apolló* nevü krekk vitte el a nagyarany érmet. A nyakába akasztották és az okos kutya olyan öntudattal viselte, akár francia **akadémikusok a becsületrend keresztjét. Zilahy Irén** kutyája második lett. Kapott is csókot annyit, hogy majd megfult.

Én nem tehetek róla, de a jelenvolt hölgyek nekem mégis jobban tetszettek az ebeknél.

A délután kluja a mükotorék verseny volt.

Láttam már Szuboticán is mükotorék versenyt, de hát ezt igazán nem lehet összehasonlitani. Maga a mükotorék egy több méter hosszu impozáns épitmény. Látszott rajta, hogy mügonddal épült. Le a rókalyukhoz olyan elegáns bejárat vezetett, akár a földalatti villamoshoz. A róka már ben kuksolt. Várta az ebeket. Elsőnek egy Muncurkó nevezetü szilaj terriert toltak be a kotorékba. A zsüri órával a kézben stoppolta az időt. A föld alól gyanus morgás hallatszott és pár pillanat mulva egy rémes gombolyag repült ki a kotorékból. A szilaj Muncurkó! A róka nem türte az odujában. Ugylátszik már egészen berendezkedett ez a róka ott lenn a kotorékban.

A következő starter »Hekus« volt.

— Rajta Hekus! — biztatta a gazdája és az eb lehunyt szemekkel beódalgott a lyukba. Ugylátszik látni se akarta a leselkedő szörnyüségeket. Vad morgás és hörgés közepette, hirtelen megjelent egy pillanatra a kotorék szélén a róka feje. Aztán a Hekus ragyogó pofája. Mintha csak azt mondta volna: »Na mit szóltok, hogy hajkurászom ezt a koszos rókát?« Ujra eltünt, ujra felhangzott a vérfagyasztó brummogás a föld aól, azt hittük, hogy legalább is életről halálról van szó, aztán eltelt a tiz perc és Hekus további tevékenykedését leiujták. A kutya sértetlenül mászott elő. Még csak egy karcolás sem volt a pofáján. Az a gyanum támadt, hogy összejátszott a rókával. Határozottan láttam, amint a markába röhögött.

Attrakciónak igérkezett Vitéz, a vérszomjas.

— Megeszi becsináltnak! — jelentette ki a gazdája — nálunk a tanyán tucatjával fogja a rókákat. A vadászoknak alig akad puskavégre, valamennyit az én kutyám fogja össze!

Képzelhető, hogy a hölgyek milyen szent borzalommal pillogtak Vitézre, a rókaevőre. A tulajdonosa lehajolt a kutyához és sugott valamit a fülébe. Valami varázsigét. A többi ebtenyésztők, akik amugy is féltékenyek voltak a vérengzőhirü Vitézre, kórusban kiáltozták:

— Eláll, eláll! Nem szabályos!

És a zsüri kebelében ingerült polemia támadt, hogy szabad-e start előtt sugdolózni a kutyával és kitartásra buzditani az ebet? Végül is 3:5 arányban kimondták, hogy a versenyző állatnak erélyesebb felléphésre való serkentése nem ütközik az alapszabályokba. Vitéz tehát a legtisztességesebb formák között sturmolt. Öt perc mulva egy véres csomag bukfencezett ki a kotorék másik szájánál. Mint a sziámi ikrek, ugy összevoltak akaszkodva, igazán *nem lehetett eldönteni, hogy a róka fogta-e a kutyát, vagy a kutya a rókát?* Vizifecskendővel kellett őket szétválasztani. A dicsőség persze a kutyáé lett és nem a rókáé. A következő áldozat egy borz volt, amelyre a »Sobri Kisbér« nevü terriert szabaditották rá. Ilyen határozott egyéniséget, mint ez a kutya, még emberben is ritkán láttam. Megállt a lyuk előtt, megnyalta a bajuszkáját, aztán sikkesen el a balfenéken. Két perc mulva már hozta is ki a borzot. »Tessék.« Őrülten megtapsolták. Sobri pedig szerényen a háttérbe huzódott, mintha csak az akarná mondani: »De ugyan kérem, igazán szóra se érdemes az egész.« Ismét egy rókát bocsátottak le. Sobri, a krekk némi kis svungot vett, majd berontott a lyukba. És alig két percre rá a fogai között hozta ki a remegő rókát. A macska viszi igy a gyámoltalan kölykeit.

— Bübájos! — áradozott egy primadonna és mindenáron meg akarta vásárolni a pompás terriert.

— Nem eladó — szabadkozott a gazdája — *de ha majd megellik, küldök a nagyságának.*

A terrier lesütött szemekkel, blazirt pofával állt mellette. Több róka és borz nem lévén, Sobrit más semmi nem érdekelte.

— Tessék az érem — nyujtotta át megilletődötten az elnök a piros szallagon lógó rendjelet.

— *Köszönöm* — pukkedlizett a kutya gazdája és mintha csak ő fogta volna fülön a rókát és a borzot, szépen zsebrevágta a kitüntetést.

(Tamás.)

Mindennemü

Déligyümölcs

Legfinomabb friss Locum, Smyrna, Celofan, koszoru füge, mazsola, mandula, mogyoró, jánoskenyér stb.

FORTUNA

CARA LAZARA ULICA 4

1020

Óriási izgalom között választott Sombor

A főbb tisztviselők megválasztása után az ellenzék kivonult a közgyülésről

Szomborból jelentik: Szombor város képviselőtestülete csütörtökön tisztujitó közgyülést tartott. A közgyülést rendkivül nagy érdeklődés előzte meg és reggel kilenc órára, amikor a közgyülés ki volt tüzve, valamennyi városi képviselő megjelent a közgyülési teremben és a karzatok is zsufolásig megteltek.

Makszimovics Szteván dr. polgármester pontosan kilenc órakor nyitotta meg a közgyülést. A jegyzői teendők elvégzésére Kacsanszki Gyura képviselőt kérte fel, mig az esetleg előforduló sértések megtorlására az ügyészi teendőkkel dr. Bruck Józsefet bizta meg, addig is, amig a közgyülés a főjegyzőt, illetve az ügyészt meg nem választja. Ezután felolvasták a belügyminiszter rendeletét, amellyel a miniszter a távollevő főispán helyett Makszimovics polgármestert bizta meg a közgyülésen való elnöklással. A polgármester ezután javaslatot tett a kandidáló bizottság kiküldésére. A bizottságba a közgyülés dr. *Racics* Szimát, *Angyal* Nándort és dr. *Mayer* Jenőt választotta meg, mig a polgármester a maga részéről dr. *Lalosevics* Jocót, *Sztrilics* Zsigmondot és *Sztojkov* Radivojt küldte ki. Az elnöklő polgármester ekkor félbeszakitotta a közgyülést és folytatását tizenegy órára tüzte ki, amikorra a bizottság elkészül a jelölésekkel.

Az ellenzék nagy lármával fogadta a polgármester kijelentését.

Délelőtt tizenegy órakor már tulfütött izgalomban várták a közgyülés megnyitását. Az előcsarnokban megjelent Momirovics Veljko dr. szuboticai főkapitány, aki valamilyen hivatalos ügyben járt Szomborban a tartományi főispáni hivatalban és dolgavégeztével elment meghallgatni a közgyülést. Amikor a képviselők meglátták a szuboticai főkapitányt, az ellenzék tréfásan azt kiáltotta: *annyira fél a polgármester, hogy a szuboticai rendőrséget is elhivta segitségül.*

Közelharc az urnáért

Néhány perccel tizenegy óra után nyitotta meg a polgármester a közgyülést. Cvejanov alpolgármester felolvasta a jelölő bizottság jelentését a főjegyzői állásra beérkezett pályázatokról. Az állásra tizenkét pályázat érkezett és a bizottság első helyen dr. *Ra*[illegible] Milorádot, második helyen *Gradics* Vitomir jelenl[illegible] főjegyzőt és harmadik helyen dr. *Pavlovics* Fedort jelölte.

Dr. Veszelinovics Milorád demokrata husz aláirással ellátott ivet nyujtott be, amelyben névszerinti szavazást kért, amit a főispán el is rendelt. A szavazatszedő bizottság tagjaiul *Berics* Szvetiszlávot, *Cettl* Dezsőt és *Logo* Károlyt választották meg.

A szavazás meglehetősen nyugodtan folyt le, csak akkor keletkezett vita, mikor Berics Szvetiszláv a szavazás után megkérdezte, hogy még ki nem szavazott. Az ellenzék erre azt kiáltotta, hogy a tisztviselők még nem szavaztak és maga Abramovics József dr. tisztifőügyész is szavazásra jelentkezett. Makszimovics polgármester kijelentette, hogy a közigazgatási törvény értelmében *a választásra kerülő tisztviselők nem szavazhatnak.* Óriási lárma keletkezett ezután.

Az egész ellenzék az elnöki asztal köré csoportosult, mire a kormánypártiak is előretódultak és már-már elkerülhetetlennek látszott a verekedés.

A helyzet a végsőkig kiélesedett, amikor

Tapavica Simon dr. Pasics-párti elragadta az urnát és Beljanszki Szteván földmüvespárti belenyult és egy szavazócédulát elszakitott.

A lármában semit sem lehetett hallani. A kormánypártiak közül Makarics Szteván, az ellenzék részéről dr. Tapavica és dr. Radisics Lázár volt alispán kiáltoztak legjobban. Lalosevics Sztevica földbirtokos és Veszelinovics Milorad volt alispán között majdnem verekedésre került már a sor, amikor

dr. Eremin György főkapitány vezetésével bevonult tizenkét rendőr és körülvette az elnöki asztalt.

Az ellenzék éktelen kiáltozással fogadta a rendőröket.

— *Rendőrradikálisok! Éljen Vukicsevics Velja!* — kiáltották gunyosan az ellenzéki oldalról. A rendet nem lehetett helyre állitani, mire Makszimovics polgármester szünetet rendelt el.

A választások

Félóra szünet után nyitotta meg ujból az ülést dr. Makszimovics polgármester és kihirdette a szavazás eredményét. Nyolcvanhét szavazatot adtak le, amelyek közül negyvenhét Rajics Milorádra, harminckilenc Gradicsra esett és egyet megsemmisitettek. Igy a

a közgyülés szótöbbséggel dr. Rajics Milorádott választotta meg városi főjegyzőnek.

Városi tanácsosi állásra tizenegyen pályáztak. A jelölőbizottság első helyen dr. Pelikán Jánost, másodhelyen dr. Prodanovics Szvetozár eddigi tanácsnokot és harmadik helyen Kis Tamást jelölte. A szavazás nagy lármában folyt le. Mérő Ignác magyarpárti valami megjegyzést tett Cettl Dezsőre, a szavazatszedő bizottság egyik tagjára, mire Cettl felháborodva jelentette ki, hogy ő semmiféle szabálytalanságra sem hajlandó. A leadott nyolcvanhét szavazat közül a

a közgyülés dr. Pelikán Jánost negyvenhat szavazattal tanácsnokká választotta,

mig Prodanovics Szvetozár negyven szavazatot kapott. Egy szavazatot megsemmisitettek.

Nagy érdeklődés előzte meg a főügyész-választást. Hét pályázó közül első helyen a jelölőbizottság dr. *Rajics* Tamást jelölte, második helyen pedig dr. Abramovics Jánost, harmadiknak Vukovics Gergelyt.

Rajics Tamás ötven szavazatot kapott, Vukovics Gergely harminczégyet.

Abramovics jelenlegi főügyész pedig összesen két szavazatot kapott.

Városi aljegyzőnek nagyvenhét szavazattal *Grosics* Djenot választották, akit a jelölőbizottság első helyen kandidált, a második helyen jelölt Bikár István harminchét szavazatot kapott. Egy szavazólap üres volt.

Kivonul az ellenzék

A tanácstagok megválasztása után az ellenzék testületileg elhagyta a termet és a további szavazások csaknem kivétel nélkül egyhangu felkiáltással történtek. Elsőosztályu rendőrkapitánynak három pályázó közül *Martinovics* György jelenlegi főkapitányhelyettest választották meg. A másodosztályu főkapitányi állásra hatan pályáztak s az állást ugyancsak egyhangulag *Legyekics* Zsivojin és *Jelesics* Szanko eddigi kapitányokkal töltötték be. Városbiró *Felikszov* Leonid jelenlegi rendőrfogalmazó lett 11 pályázó közül. A rendőrellenőri állásra nyolcan pályáztak és *Masirevics* Boskó eddigi rendőrellenőrt választották meg. Városi pénztáros kilenc pályázó közül *Kronics* Vladimir, pénztári ellenőr öt pályázó közül *Dávid* István, kataszteri ellenőr szintén öt pályázó közül *Kapetanovics* Miklós, iktatónak *Radics* Jelicát, kiadónak (hét pályázó) Trszkics Marát választották meg.

Öt elsőosztályu adótiszti állásra kilencen pályáztak: megválasztották *Knorr* Istvánt, *Tucakovics* Milánt, *Kien* Fülöpöt, *Bretter* Jovánt és *Sziriszt* Szávát. Másodosztályu adótiszti állásra 19 pályázat érkezett és *Sztanojev* Milorádot, *Pantobranszki* Jovánt, *Jocics* Milánt, *Fernbach* Antalt és *Dakcsev* Györgyöt választották meg. Husz pályázó közül irodatisztek lettek *Masirovics* Péter, *Hadzsics* Vladimir, *Darázsi* Sándor és *Pajtics* Gyoka.

Tiz irnoki állásra 36 pályázat érkezett s megválasztották *Brankov* Szvetiszlávot, *Pujin* Pétert, *Bikár* Ljubicát, *Brkics* Jelkát, *Csicsovacski* Lászlót, *Vukadinovics* Sándort, *Mihalek* Istvánt és *Mérei* Istvánt. Egy állást nem töltötték be. Városi végrehajtók lettek: *Scherer* Antal, *Pujics* Koszta, *Rajics* Ferenc és *Lukics* Lázár. Kórházi gondnok lett *Krsztics* Gyoka.

A megválasztott tisztviselők letették az esküt.

Egy irredenta levelezőlap miatt letartóztattak egy becskereki urilányt

Becskerekről jelentik: Alig ültek el az ismeretes becskereki zárdaaffér hullámai, máris egy ujabb hasonló ügy tartja izgalomban a várost.

Az elmult napokban Budapestről hazatért Becskerekre *Török* Lili becskereki urilány, akinek pogyászát a Banatszko-Arandjelovó-i határrendőrség vizsgálta át. Az urilány csomagjaiban a vámvizsgálat alkalmával egy képeslevelezőlapot találtak, amelyet a Magyar Asszonyok Nemzeti Szövetsége, a Mansz adott ki és amely a mai Magyarország térképét ábrázolta. A térképet azonban a levelezőlapon egy szerkezet segitségével ugy lehetett beigazitani, hogy az a háboruelőtti Magyarország térképévé változott át.

A banatszko-arandjelovói határrendőrség Török Lilit nyomban letartóztatta és bekisérte a becskereki rendőrkapitányságra, ahol dr. *Dimitrijevics* Tihomir rendőrfőkapitány hallgatta ki az urilányt. Török Lili a kihallgatás alkalmával elmondotta, hogy a térképet kuriózumképpen hozta magával és legtávolabbi szándékában sem volt irredenta propagandát kifejteni. A rendőrség csütörtökön házkutatást tartott az urilány szüleinek lakásán, ahol semmit sem találtak.

Török Lilit a rendőrség kihallgatása után letartóztatta és beszállitotta a becskereki ügyészség fogházába. Az általánosan ismert urilány letartóztatása városszerte nagy feltünést keltett.

Mi az ára a kétmillió dolláros kölcsönnek?

Szubotica város tanácsa a jövő héten veszi tárgyalás alá a Mac Dániel-csoport kölcsönajánlatát

Szubotica város tanácsa a jövő hét folyamán veszi tárgyalás alá a villanytelepet és Palics-fürdőt bérlő amerikai pénzcsoport kölcsönajánlatát. A pénzcsoport — mint ismeretes — kétmillió dollárt nyujtana kedvező feltételek mellett a városnak, de ez esetben szó lenne arról is, hogy a villanytelep visszakerülne a város kezelésébe, természetesen, ha megváltaná a kecsiparkot és az 1922 óta eszközölt beruházásokat. Ami a kölcsönajánlat elfogadását illeti, értesülésünk szerint a város vezetősége részéről az nem ütközne akadályokba, csupán a villanytelep átvételének kérdése igényel komoly megfontolást, mert *bármennyire is rentabilis üzletnek látszik a villanytelep, félő, hogy a városi gazdálkodásban Palics sorsára jut.* A várost ugyanis annyira leköti a közigazgatás, hogy üzleti vállalkozásaira nem helyezhet kellő sulyt, már pedig a villanytelep, amely a város legfontosabb ipartelepe olyan vezetést és ellenőrzést kiván, amelynél az üzleti érdeken kivül egyéb érdekek nem játszhatnak szerepet. A városi tanács ennek tudatában valószinüleg olyan megoldást fog keresni, hogy *a villanytelep működése teljesen önálló an történjék, akár a városi takarékpénztár kebelében, akár attól függetlenül, hozzáértő jól megfizetett és a városi közigazgatástól is teljesen független szakember vezetése alatt.*

Az amerikai pénzcsoport szivesen venné, ha a város visszavenné a villamostelepet és jól informált helyről szerzett értesülés szerint *Palics bérletétől is örömmel megválna.* Erre vonatkozóan nincs ugyan említés a kölcsönajánlatban, azonban nyilvánvalónak látszik, hogy az amerikaiak ha már készek megválni a villanygyártól, feladnák a palicsi bérletet is. Biztosra vehető és illetékes helyeken el is vannak készülve rá, hogy a kölcsöntárgyalások folyamán felszinre kerül a Palics bérletének ügye. Az amerikaiak ugyanis, amikor kibérelték Palics-fürdőt, nem ismerték az itteni viszonyokat és azt hitték, hogy Palics megfelelő vezetés mellett jövedelmező vállalkozást jelent. Két év alatt azonban csalódottan állapitották meg, hogy a fürdőből a speciális viszonyok folytán sohasem lehet olyan fürdőtelepet létesiteni, amelyik basásan *meghozza a beléje* fektetett tőke kamatát. Hiábavalónak bizonyult minden propaganda. Palicsra az amerikai pénzcsoport két év alatt csak ráfizetett és még a jele sem mutatkozik annak, amiből a bérlet további éveiben kedvező változásra lehetne számitani. *Nincs kizárva az sem, hogy az egész kölcsönajánlatnak Palics bérlete a rugópontja.* Az amerikaiak szeretnének megszabadulni Palicstól, de köti őket a bérleti szerződés, amelyről akármennyire is támadták érte annakidején a várost, később derült ki, hogy *csak a városra jelent előnyt.* A bérleti szerződést viszont csupán békés megegyezéssel lehet felbontani, *a békés megegyezés célját szolgálja pedig az előnyös kölcsönajánlat.* A városházán ezt már tudják és informátorunk szerint *ha az amerikai ajánlat meggondolásra késztet, ugy az főkép Palics sorsa miatt történik.*

A városnak minden évben százhuszezer dinár bért jövedelmez Palics és ezért nem kell egy lépést sem tennie, azonkivül a bérleti szerződés lejárta után a város birtokába megy át mind az a beruházás, amelyekre a bérlők szerződésben kötelezték magukat. Az esetben pedig, ha a fürdő visszakerül a város kezelésébe, ismét vállalni kell a kockázatot a fenntartási költségekért. Igaz ugyan, hogy a multban a város nem fizetett rá a fürdőre, azonban az adminisztrációja olyan apparátust igényel, amelyet a város házi kezelésében nem minden kockázat nélkül tarthat fenn. Szó lehetne ugyan arról, hogy a városi takarékpénztár vegye át a fürdőt is, kérdés azonban, hogy a takarékpénztárnak üzlet lesz-e az, amely az amerikaiak kezében is rossz üzletnek bizonyult. Valószinü, hogy a város mindezeket mérlegelve igyekszik majd a palicsi bérlet kérdését, mint tárgytalant levenni a napirendről.

Hogy születik az izgatás vádja?

A névvegyelemzési rendeletet nem szabad huncutságnak nevezni — Felmentették az izgatás vádja alól a bácskogradistei magyar párt elnökét, de hivatalnoksértés miatt pénzbüntetésre itélték

Noviszadró jelentik: A noviszadi törvényszéken dr. *Belajdzsics* Vladimir törvényszéki elnök tanácsa, csütörtökön tárgyalta *Horváth* Ferenc bacskogradistjei kereskedő, az ottani magyar párt elnökének bünügyét, akit a noviszadi ügyészség azzal vádolt, hogy a szerb büntető törvénykönyv 92. és 104. szakaszaiba ütköző államelleni izgatás vádját követte el azáltal, hogy 1927 szeptember tizenegyedikén a nemzetgyülési képviselő választások alkalmával *azzal agitált a magyar választók körében, hogy ne fizessenek adót és tagadják meg a katonai szolgálatot.* A vádirat szerint Horváth mult évi szeptember harmadikán, az iskolai beiratkozások alkalmával azt a kijelentést tette, hogy a tanitók között »huncutság áll fenn!« A közvádat *Pavlovics* Braniszláv államügyész képviseli, mig a védelmet dr. *Aradszki* Mita ügyvéd látta el.

A főtárgyalás megnyitása után az elnök megállapitotta, hogy a beidézett tizenkét tanu közül hárman: *Kovacsin* János, *Hees* Emma és *Glavoski* nem jelentek meg, mert részükre az idézések nem voltak kikézbesithetők, miután ismeretlen helyen tartózkodnak. Az ügyész és védő a tárgyalás megtartását kérték.

A vádlott vallomása

Az elnök ismertette a vádiratot, majd a vádlott kihallgatását kezdte meg.

— *Nem érzem magam bünösnek* — mondotta — Horváth Ferenc.

Elnök: Beszéljen a választás napján tett kijelentéseiről.

Vádlott: A mult évi szeptember 11-ikén megtartott nemzetgyülési választások előtt Bacskogradisten ugy a szerb lakosság tekintélyes részének, mint a magyar nemzetiségü lakosoknak az volt a főtörekvésük, hogy *Glavaski* Veszelin, akkori községi jegyző és társai rendszerének megbuktatásával a községet megmentsék a küszöbön álló anyagi romlástól és azért azon fáradozott, hogy az a párt, melynek Glavaski ottani exponense volt, minél kevesebb szavazatot kapjon. Azt hittük, hogy ezáltal Glavaski befolyása pártjánál megszünik és végre áthelyezik a községből. Glavaski és társai jól tudták, hogy ha megbuknak, akkor mindaz a sok szabálytalanság, visszaélés és törvénytelenség, amely uralmuk alatt elviselhetetlenné tette Gradistjén az életet, napvilágra fog kerülni és igy mindent megtettek akciónk ellensulyozására. Mi magyarok a magyar párt köré csoportosultunk, ami megnehezitete a helyzetünket, mert a helyi hatóság emiatt nyomást gyakorolt ránk. Glavaski kereste az alkalmat, hogy a magyar nemzetiségü polgárokat megfélemlithesse. Ekkor kezdődtek az iparigazolványbevonások, bevonultatással való fenyegetések, ablakbeverések, sőt ok nélküli letartóztatások. Közvetlenül a választások előtt tisztán lehetett látni, hogy valami készülőben van és erről azonnal éresitettem dr. *Király* Károlyt, kerületi listavezetőnket, aki erre kijött Bacskogradistjére. A választás napján a választási helyiség előtt többedmagammal álltam és beszélgettem, amikor odajött hozzánk *Zsivkovics* Dimitrije végrehajtó, aki beszélgetésünkbe beleegyedve, azt mondotta, hogy a magyar intelligencia nagy kárára van a magyarságnak, mert félrevezeti a népet. Én, tudván, hogy ezzel rám célzott, azt feleltem, hogy mielőtt bekerült a községházára, éppen ellenkező véleményen volt. Ezután azonnal eltávoztam, mert tudtam, hogy valamit előkészitenek ellenem. Néhány elvbarátommal továbbmentem és pár lépéssel távolabb megálltam. Itt elhaladt mellettünk *Popovics* Cveta aljegyző, aki gunyosan odaszólt a körülöttemlevőknek:

— No emberek, miért nem mennek szavazni?

Mire az egyik azt felelte neki:

— Szavaznánk mi, de nincs szavazati jogunk.

Erre Popovics felkiáltott:

— *Nem is érdemelnek maguk szavazati jogot és ha rajtam állana, azokat is kihagyném, akik bekerültek a listára!*

Miután ez nekem szólt, azt feleltem:

— *Popovics aljegyző ur szerint tehát mi csak arra vagyunk jók, hogy adót fizessünk és katonák legyünk, de arra nem, hogy szavazati jogot kapjunk.*

Szávics Vojiszláv tanitó erre odaszólt nekem, hogy nem szabad azt mondani, hogy nem kell katonáskodni és nem kell adót fizetni, mire én azonnal kijelentettem, hogy *tiltakozom szavaim rosszakaratu elferditése ellen.* Ezután eltávoztam.

Másnap, a választások utáni napon letartóztatták *Botka* Jánost, a párttitkárunkat, akit félholtra vertek. Éppen Becsére indultam, hogy erről jelentést tegyek a főszolgabiróságnál, amikor megjelent nálam egy csendőr és felszólitott, hogy kövessem a laktanyába. Én féltem, hogy Botka sorsára kerülök, azért elküldtem a csendőrt azzal, hogy azonnal utána megyek. Közben bementem Becsére és jelentést tettem *Katyanszki* főbirónak. Majd ügyvédemmel, dr. *Dzsigurszki* Mladennel elmentem a csendőrségre, de ott senkit sem találtam. Ezért másnap két szerb tanuval ujból elmentem a csendőrségre, de azoknak nem engedték meg, hogy a kihallgatásomnál jelen legyenek. Kihallgatásom után átadtak az ügyészségnek, mely azonnal szabadonbocsájtott.

Elnök: Mi történt szeptember 3-án?

Vádlott: Azon a napon megjelent nálam *Vinkovics* Sándor és elmondotta, hogy fiát nem akarják felvenni a magyar iskolába, mert a neve nem magyar hangzásu és felkért, hogy járjak közbe az érdekében. Én átmentem az iskolába és a tanitóktól megkérdeztem, hogy miért tagadták meg a fiu felvételét. A tanitók egy rendeletre hivatkoztak, melynek alapján megtagadták a kérelem teljesitését. Tiz percig még kedélyesen elbeszélgettünk, majd a távozás előtt azt mondtam: »A minisztériumban bizonyosan tudják, hogy ilyen huncutságok történnek a beiratások körül«. Ezt azonban tréfásan és nem komolyan mondottam.

Tanuk, akik megtagadják a községházán felvett vallomásokat

Ezután megkezdték a tanuk kihallgatását. Először *Hegedüs* Vince tanitót hallgatták ki tanuként, aki elmondotta, hogy Horváth kijelentését inkább tréfa formájában tette és hogy a jelenvolt tanitók egyike sem vette azt sértésnek. Másnap behivták a jelenvolt tanukat a községházára, ahol kihallgatták őket.

Kovács Piroska, jelenleg sztarakanizsai tanitónő volt a következő tanu, aki elmondta, hogy jelen volt az iskolában, amikor Horváth kejelentette, hogy Pribicsevics rendelete a névvegyelemzésről megszünt és hogy a tanitók huncutsága, hogy Vinkovics fiát nem veszik fel a magyar tagozatba.

Elnök: Sértésnek vette-e azt valaki a tanitók közül?

Tanu: Én sértésnek vettem és mindjárt meg is kérdeztem Kovácsi tanitót, hogy miért engedte meg, hogy Horváth igy beszéljen?

Elnök: Soká volt-e a vádlott az iskolában?

Tanu: Csak pár percig.

Elnök (Horváthhoz): Ön azt állitja, hogy tiz percig volt az iskolában és kedélyesen beszélgetett a tanitókkal. A tanu viszont azt állitja, hogy csak pár percig voltak ott.

Vádlott: Megmaradok eddigi vallomásom mellett.

A biróság a tanut megeskette vallomására.

A következő tanu *Szávics* Vojiszláv tanitó, aki szerint Horvát kijelentette előtte, hogy ha nem adnak földet és szavazati jogot, akkor nem kell sem katonát adni, sem adót fizetni.

— Erre én figyelmeztettem Horvátot kijelentésének sulyos voltára — mondotta Szávics — mire Horváth olykép változtatta meg kijelentését, hogy nem kell, hanem *kellene.*

Elnök: Igaz az, hogy Glavaski jegyző rossz viszonyban volt a vádlottal?

A tanu: Igen.

Ezután szembesitették Horváttal, de mind a ketten megmaradtak vallomásuk mellett.

Aradszki védő a tanuhoz: Van-e tudomása arról, hogy több küldöttség járt Beogradban Glavaski jegyző ellen?

A tanu: Igen, van tudomásom arról.

A biróság a tanut megeskette.

Brankov Veszelin tanitó Horvát mellett tett tanuvallomást.

Az elnök: Október 27-ikén maga azt vallotta a községházán, hogy Horvát megtette az inkriminált kijelentéseket.

A tanu: Nem tudom, hogy ezt vallottam.

A tanut megeskették.

Popovics Brankó tanu szintén mentővallomást tett.

Az elnök: A községházán mért vallott másképp?

A tanu: Ez nem igaz. Ugyanezt vallottam ott is.

A biróság megeskette.

Csizmadia Ferenc tanu Horvát mellett vallott, majd a biróság *Popovics* Szvetiszláv községi aljegyzőt hallgatta ki. Popovics kijelentette, hogy Horvát használta az inkriminált kifejezéseket.

Az elnök: Mondta-e magának Horvát, hogy kevés magyar van felvéve a választói névjegyzékbe?

A tanu: Igen.

Az elnök: És maga mit válaszolt erre?

A tanu. Hogy ha tőlem függne, egyetlen magyar sem kapna szavazati jogot.

Az elnök: Milyen hatással voltak Horvát szaval a közelében álló tömegre?

A tanu: Majdnem lázadást idéztek elő. (Nagy derültség).

A biróság a tanut a védő ellenzése ellenére megeskette.

A tanukihallgatás ezzel befejeződött, mire dr. *Aradszki* Mita védő kérte, hogy a tárgyalást napolják el és a biróság rendelje el a bizonyitás kiegészitését. Előterjesztést tett dr. Király Károly tartománygyülési képviselő kihallgatására is, mert Horvát a választások előtt támogatást kért Király Károlytól, tudva azt, hogy valami készül ellene. A biróság azonban nem adott helyt az előterjesztésnek, hanem felhivta az államügyészt, hogy mondja el vádbeszédét.

A perbeszédek

Pavlovics Braniszláv államügyész beszédében teljes egészében fenntartotta a vádat és kérte a vádlott megbüntetését.

Dr. *Aradszki* Mita védő hosszabb beszéd keretében ismertette a bácskogradistei állapotokat. Rámutatott, hogy hivatalos megállapitást nyert, hogy Glavaski jegyző gazdálkodása Bácskogradiste községnek többszázezer dinár kárt okozott és hangsulyozta, hogy az egész hajsza bosszu müve. Kérte a vádlott felmentését.

Az itélet

A biróság délután kettőkor hirdette ki az itéletet és *Horvátot bizonyitékok hiányában felmentette az izgatás vádja alól.* A szerb büntető törvénykönyv alapján azonban hivatalnoksértésért ezer dinár pénzbüntetésre itélte.

Az ügyész felebbezett, a védő és a vádlott megnyugodott az itéletben.

Panamavádakat olvasnak egymás fejére

Avarescu és Vajda-Vojvoda volt miniszterelnökök

„Az igazságügyminiszter végrendeletet hamisitott" — mondja a román kamara elnöke

Bukarestből jelentik: Egyre zavarosabbá válik a román közélet. Ujabb politikai botrány tört ki, aminek két volt miniszterelnök, *Avarescu* tábornok és *Vajda* Sándor a hőse. A volt kormányelnökök hihetetlen kiméletlenséggel támadják egymást.

Vajda Sándor a következő négy pontba foglalta össze vádjait:

1. *Avarescu volt az, aki a petróleumpanamában a saját birtokát az állam kárára kicseréltette.*

2. Avarescu volt az, aki erőszakkal összehozott parlamentjével *házat ajándékoztatott magának,* de még ezzel sem elégedett meg, hanem amikor mint bukott kormányelnök kiköltözött a miniszterelnöki palotából, annak *teljes berendezését magával vitte.*

3. Avarescu egy állami szállitó nyolcmillió leies garancialevelét visszaadta, holott ez a szállitó csak kétmillió lei értékü árut szállitott le.

4. Avarescu az az ember, aki körül az ország legveszedelmesebb tolvajai összecsoportosultak.

Avarescu tábornok nem sokáig hagyta magán száradni Vajda vádjait. Nyilatkozatlot adott ki, amely igy hangzik:

— Vajda azt állitja, hogy loptunk, raboltunk, törvénytelenségeket követtünk el... Ha bizonyitania kellene, Vajda ép ugy visszavonná szavait, mint ahogyan visszavonta kijelentését, hogy én tizenegyezer parasztot gyilkoltattam le.

— Meggyőződésem, hogyha Vajda meg tudná valósitani politikai terveit, első lépése az volna, hogy *kicserélne bizonyos területeket, amin már évek óta fáradozik és amely kicserélés neki huszmillió lei jövedelmezne a kincstár kárára.*

A romániai panamák ügyében még egy érdekes nyilatkozat hangzott el Bukarestben.

A petróleumpanama kipattanása óta késhegyre menő harc folyik Istrate *Micescu,* a kamara alelnöke és Stelian *Popescu* igazságügyminiszter között. Mindketten nap-nap után nyilatkoznak egymás ellen. Micescu most az alábbi vádakat emelte az igazságügyminiszter ellen.

— Stelian Popescu igazságügyminiszter azt állitja, hogy én csupán harmincéves vádakat tudok ellene felhozni. Az igazságügyminiszter időszámitása egy kissé téves, mert

1. *az igazságügyminiszter végrendeletet hamisitott* már huszonhárom évvel ezelőtt.

2. Tizenhárom éve annak, hogy *csalárd uton megszerezte az Universult.*

3. Tiz esztendeje annak, hogy *az Universult el akarta adni Mackensen tábornoknak.*

4. Harminc napja annak, hogy legujabb büneit elkövette.

A nemzeti parasztpárti lapok a következő kommentárt füzték kamara alelnökének nyilatkozatához: Ó, államférfiui tisztesség, amely talpköve vagy a közéletnek és az állam haladásának, hogy arculcsapnak téged!

Románia ki akar lépni a kisantantból?

Egy prágai lap feltünő cikke Románia külpolitikájáról

Prágából jelentik: *Pilsudszky* marsall bukaresti tárgyalásai nagy visszhangot keltettek az európai sajtóban és különösen az utódállamok lapjai élénken kommentálják azt a hirt, hogy Pilsudszky állitólag *Mussolini* kezdeményezésére azt az ajánlatot tette Romániának, hogy lépjen be abba a hataimi csoportba, amelyet Mussolini a nyugateurópai hatalmi csoportok ellensulyozására Keleteurópában tervez és amelyben Németország, Románia, Bulgária, Lengyelország, Magyarország és Törökország vennének részt. Ezekkel a tárgyalásokkal kapcsolatban a prágai *Prazsky Vecernik* a következőket irja:

— Annak idején nagy diszkusszió folyt politikai orientációnkról s rámutattak arra, hogy a kisantant kötelékei meglazultak és szükséges, minden eshetőségre készen, uj külpolitikai szövetségi és együttmüködési kombinációt keresni. Különösen Románia nem érzi már magát annyira lekötöttnek a kisantattal szemben. Az utódállamokban a restauráció veszélye már minimális.

Románia legsulyosabb problémája Besszarábia és Szovjetoroszország. És itt a kisantant Románia érdekében semmit sem tehet.

Nem lehet tehát csodálkozni azon, ha Románia egyre jobban kivonja magát ebből a szövetségből. Már a külföldi sajtó is foglalkozik ezzel a témával. A lembergi *Slowo Polskie* Prágából jelenti, hogy diplomáciai körökben már hosszabb ideje elterjedt a hir, hogy

Románia nem köti le magát a kisantant politikájához és a kisantantból ki akar lépni.

Nagy figyelmet keltett az a tény, hogy a román sajtó nem kommentálta a csehszlovák-jugoszláv szerdés meghosszabbitását és nem irt a román-jugoszláv és román-csehszlovák szerződések analóg meghosszabbitásáról. Minthogy most a kisantant konferenciájának egybehivásáról sem beszélnek Prágában, az a meggyőződés uralkodik, hogy Románia nem marad sokáig a kisantantban. Ezek az információk — fejezi be a cseh néppárti lap — a lengyelek óhajaihoz képest természetesen erősen szinezve vannak, de valami igaz, mégis csak lesz bennük. A kisantant ma már ugyszólván egészen megvalósitotta célját s ha továbbra is fenn akarják tartani, szükséges uj programmost keresni és esetleg a kibővitését is mérlegelni. Lengyelország részvétele volna a legüdvösebb, mert igy lassan nagy szláv blokkot lehetne létesiteni.

Nem enged magához orvost a nagybeteg Dimitrije patriarcha

Az egyházfejedelem állapotában jelentős javulás állott be

Beogradból jelentik: *Dimitrije* patriarcha, a jugoszláviai görögkeleti egyház nyolcvanhárom éves főpapja sulyos beteg és környezete már napok óta el van készülve a katasztrófára. A nagybeteg egyházfejedelem állapotát még az is rendkivül kedvezőtlenül befolyásolja, hogy a patriarcha senkit sem enged magához, orvosokkal nem hagyja magát megvizsgáltatni.

Dimitrije patriarcha a maga részéről már elkészült az utolsó utra és a mult héten több napon át magára zárta az ajtót és senkit sem engedett a szobájába. Ételt és italt napokon keresztül nem vett már magához és csak hosszas könyörgésre járult hozzá ahhoz, hogy ujra kinyissa cellájának az ajtaját, hogy a legszükebb hivei közelében lehessenek.

A *Bácsmegyei Napló* munkatársa a napokban járt a patriarchátus épületében, ahol azonban nagyon kevés információt lehetett szerezni az egyházfő sulyos betegségéről, mivel az orvosok a patriarchát nem vizsgálták meg és igy senki sem tudja, hogy az ősz főpap tulajdonképen milyen betegségben szenved.

Dimitrije patriarcha betegszobája a patriarchátus első emeletén van, egyszerü kis szobában fekszik az egyházfejedelem, arca már szinte egészen pergamentszerüre halványodott és a saját maga kijelentése szerint már a mult hét végén el volt készülve arra, hogy eltávozik a halandók köréből.

A napokban, amikor a főpap aludt, egy orvos bement a szobájába és megvizsgálta a patriarcha pulzusát. Az orvos annyit jelentett ki, hogy

a katasztrófa minden pillanatban bekövetkezhetik.

A patriarchának valószinüleg tüdőgyulladása van. Az idén nyáron hülhetett meg, amikor Petyben járt és délszerbiai tartózkodása alatt hosszu autóutakat tett. Sőt az idén ősszel még Algirba és Dél-Franciaországba is el akart utazni, azonban ebben a betegsége megakadályozta.

Szavics gárdaezredes Őfelsége Alekszandar király képviseletében csütörtökön meglátogatta a nagybeteget és kérte Dimitrije patriachát. Szavics ezredes behatóan érdeklődött a beteg főpap állapotáról és tolmácsolta Őfelsége jókivánságait.

A nagybeteg egyházfejedelem állapotában jelentős javulás állt be.

Naponta nagy tömegben jelennek meg nála a látogatók, akiket azonban a beteg nyugalma érdekében még mindig nem engednek a betegágyhoz.

Dimitrije patriarcha az egyesült szerb egyház első patriarchája. Patriarchává 1920-ban választották meg, azelőtt beogradi metropolita volt. A szerb nemzeti egyház tulajdonképen hat önálló metropolitaságból alakult. Igy ide csatlakozott a karlovcii önálló egyház, a boszniai, hercegovinai szerb egyház, amely ezelőtt konstantinápolyi jurisdikció alá tartozott, azután a dalmáciai egyház, amely a háboru végéig a csernovici jurisdikciót ismerte el, végül a szerbiai és a crnagorai metropolitaságok. A konstantinápolyi patriarcha *III. Jakab* 1920-ban ismerte el az ujonnan alakult nemzeti egyház önállóságát.

Nyolc évvel ezelőtt történt meg a különböző pravoszláv metropolitaságok egyesülése, azonban ezalatt a nyolc év alatt nem sikerült az egyháznak az államhoz való viszonyát és az egyház belső viszonyait rendezni. A vallásügyi minisztériumban ugyanis törvényjavaslatot dolgoztak, amelyet az egyházi szábor már esztendők óta tárgyal, azonban még mindeddig nem sikerült számos vitás kérdésben az egyház és az állam között megegyezést létrehozni.

Dimitrije patriarcha a maga részéről mindent elkövetett, hogy a sok vitás ügyet véglegesen elintézzék, azonban mindig ujabb nehézségek merültek fel sokszor magában az egyházban is.

Az egyes országrészekben autonomista törekvések jelentkeztek és különösen a vajdasági és a crnagorai püspökség területein érezhetők erős egyházi autonomista mozgalmak.

Jelenleg az egyház közigazgatási ügyet a szentszinódus intézi és az egyes püspökségek azt követelik, hogy az egyház területeinek megfelelően önálló metropolitaságokká alakuljanak át. A Vajdasági püspökök különösen az ellen tiltakoztak, hogy a szinódus a vajdasági püspökségek vagyontárgyait az egész szerb egyház közös tulajdonának deklarálja. A szerbiai püspökségek ugyanis a vajdasági püspökökhöz képest nagyon szegények és ha most a vajdasági püspökök vagyonát felosztanák, akkor a régi vagyonból nagyon kevés jutna.

A szerbiai püspökök centralisztikus egyházi berendezkedést kivánnak, ezzel szemben a prékói püspökök nagyobb egyházmegyei autonómiát követelnek maguknak.

Dimitrije patriarca sokat foglalkozott ezekkel a kérdésekkel és még sem sikerült a pravoszláv egyház és az állam között a vitás kérdésben megállapodásra jutnia. Dimitrije patriarcha egy kompromisszumos megoldásnak volt a hive és ennek következtében a vallásügyi minisztérium javaslatát többizben ujabb átdolgozásra küldte vissza.

Csendtüntetés

a fegyverszünet tizedik évfordulóján

November 11-ikén két percre világszerte megáll minden munka és forgalom

A fegyverszünet megkötésének évfordulóját minden évben megünneplik világszerte, az idén, a fegyverszünet megkötésének tizedik évfordulóján azonban különösen impozánsnak igérkezik ez a béketüntetés. A newyorki Megemlékezés Ligája november 11-én, a fegyverszünet aláirásának évfordulóján nagyszabásu, *az egész világra kiterjedő csend-tüntetést rendez.* Ebből a célból a liga felhivást küldött az északi szélesség 30. és 45. foka között elterülő országok kormányaihoz, hogy ezen a napon a lehetőség szerint, *két percre szüntessenek be mindennemü forgalmat és ipari tevékenységet.* A béketüntetés programját ugy dolgozták ki, hogy a fegyverszünet napjának mindegyik órájában másutt, tehát huszonnégyszer két-két perces áhitatos csenddel ünnepeljék meg a világháboru befejezését.

Ilyen felszólitásokat intézett a newyorki liga a világ minden részében levő kulturális, politikai és társadami testületekhez, illetve intézményekhez is és bizonyos, hogy a felszólitás mindenütt visszhangra fog találni és ez is egy lépéssel közelebb fogja hozni a világbéke megvalósitásának a lehetőségét.

A tüntető csend a fegyverszünet napján tizenegy órakor (greenwichi idő szerint) kezdődik Európában és tovább fog terjedni az Atlanti Óceán szigetein és hajóin egész Newyorkig öt órán keresztül. Az amerikai kontinensen huszonnégy órán keresztül vonul végig a csendhullám, amely aztán tovább halad végig a Csendes Óceánon egész Japánig és Kináig. Igy huszonnégy óra leforgása alatt csendáramlat fog végigvonulni a földön.

A béketüntetést rendező Megemlékezés Ligája teljesen politikamentes, pártonkivüli egyesület és egyesiti kebelében a legkülönfélébb világnézeteket és hitvallásokat abban a törekvésben, hogy a béke müvét előmozditsa.

Büntető feljelentést tesznek Ada volt tisztviselői ellen

A képviselőtestület bizalmat szavazott Pavlovics Oresztije jegyzőnek, akinek megválasztását a közigazgatási biróság megsemmisitette

Adáról jelentik: Ada község képviselőtestülete néhány nap előtt közgyülést tartott. Az ülésen tudomásul vették a közigazgatási biróság határozatát, amelylyel *Pavlovics* Oresztije jegyző megválasztását formai okokból megsemmisitette. *A képviselőtestület egyhangulag bizalmat szavazott Pavlovics Oresztijének* és elhatrozta, hogy az uj választást legközelebb kiirja. Kétségtelen, hogy ismét a volt jegyzőt fogják megválasztani.

A közgyülés ezután meghallgatta az 1923—24. évi zárszámadások felülvizsgálására kiküldött bizottság jelentését. Ez a pont nagy viharokat keltett, mert a községben már régóta beszéltek arról, hogy ezekben az években a község vagyonával hütlenül sáfárkodtak. A bizottság jelentése megállapitja, hogy *1923-ban körülbelül egymillió dinárt fizettek ki jóváhagyás és pótköltségvetés nélkül,* több százezer dinár kifizetése nincs szabályszerüen igazolva, bankettekre nagy összegeket költöttek a község pénzéből és több ezer dinárt adtak minden előzetes vagy utólagos jóváhagyás nélkül. A jelentést izgatott hangulatban hallgatták végig és végül a közgyülés tulnyomó többséggel elhatározta, hogy *az 1923. évi számadásra kötelezett tisztviselők ellen büntető és fegyelmi eljárást indit.*

Ezután a községet a Vojvodina Banknál ért félmillió dinár kár megtérítéséről tárgyaltak. A képviselőtestület olyan értelmü határozatot hozott, amely szerint a kárt az adai fiókintézet igazgatóságának tagjai tartoznak kifizetni, de a kamatok megtérítését elengedték.

Néhány ezer dinár hijján megtalálták a noviszadi postakocsiból ellopott nyolcszáznyolcvanezer dinárt

Elfogták a milliós vasuti lopás tettesét Taffe József volt postaaltiszt személyében, aki már több vasuti lopást követett el és börtönben is ült — A betörő a 600.000 dinárt tartalmazó egyik csomagot fel sem bontotta Elfogták Taffe egyik büntársát — a másikat keresik

Noviszadról jelentik: Sztárifutak és Veternik állomások között, mint a *Bácsmegyei Napló* megirta, kedden vakmerő lopás történt. A Szombor—noviszadi vonat *mozgópostájából rejtélyes módon eltünt egy 882.550 dinárt tartalmazó pénzeszsák.* A nagyarányu vasuti lopás ügyében megindított gyors nyomozás sikerrel járt és *a tolvajt Taffe József volt postatiszt személyében elfogták és megtalálták nála az ellopott pénzt.* Ebben a szenzációs ügyben a noviszadi rendőrség lefolytatta a nyomozást és a nagyarányu lopás, valamint a nyomozás fázisairól munkatársunk a következőket jelenti:

Felfedezik a lopást

Kedden este hét óra huszonegy perckor érkezett a noviszadi pályaudvarra a szombori 5.911-es számu személyvonat, amely postakocsit is vitt magával. Amint a vonat megállt, a postakocsi kalauza, *Nikolics* Riszta berohant a vasuti főnöki irodába, ahol az izgalomtól remegve jelentette, hogy a postakocsiból eltünt három zsák és az egyik zsákban milliós pénzszállitmány volt. *Kapetanovics* Jovan állomásfőnök nyomban jelentette az esetet a rendőrségnek és a postaigazgatóságnak és néhány perccel utóbb *Rakics* Radenko rendőrfőkapitányhelyettes, a bünügyi osztály vezetője, *Malencsics* Radoljub rendőrkapitány. *Szlankamenac* Jovan rendőrfelügyelő több detektivvel a pályaudvarra siettek, ahova nemsokára *Mihaldzsics* Sztanoje rendőrfőkapitány, *Sarics* Iván postaigazgató, *Veszelinovics* Milan postafőnök és *Hadzsics-Dinics* postaigazgatósági inspektor is megérkeztek. A főnöki irodában kihallgatták Nikolics Risztát, aki kétségbeesve mondotta el, hogy ismeretlen tettesek behatoltak a kocsiba és elloptak három zsák postai küldemény..

A mozgóposta kalauzának vallomása

A rendőri és postaigazgatósági bizottság mindenekelőtt a postakocsiban tartott helyszini szemlét. A postakocsi után kapcsolt 61.863 számu nyitott teherkocsin, amelyen szenet szállitottak, *egy felhasitott postazsákot találtak.* Megállapitották, hogy annak oldalát éles késsel felhasitották, de ennek ellenére bennefelejtettek harmincezer dinárt. A másik két zsák hiányzott.

A bizottság ezután kihallgatta Nikolics Risztát, aki elmondotta, hogy a Noviszadra és továbbitás céljából Beogradba szóló postazsákot, az utasitás ellenére, nem a noviszadi állomáson, hanem már Futak előtt, a postakocsi irodahelyiségéből behozta a kocsi raktárhelyiségébe. Nikolics Futak előtt a kocsi irodahelyiségében tartózkodott és a rablás csak ezidő alatt történhetett. Az első feltevés az volt, hogy a tettesek leugrottak a robogó vonatról, de ez megdőlt azáltal, hogy a szeneskocsin megtalálták az egyik zsákot. Nikolics Risztát a rendőrség őrizetbe vette, bekisértette a rendőrségre, ahol az éjszaka folyamán ismételten és hosszasan kihallgatták, mert az volt a gyanu, hogy nemcsak a mulasztása tette lehetővé a postarablást, de maga is bünös abban.

Az első nyom

Rakics Radenko rendőrkapitány este nyolc órakor két detektivvel és több vasutassal hajtánnyal kiment a futaki vonalra, ahol acetilén lámpákkal megvilágitották az uttestet. Rakics kapitány Veternik állomás közelében *megtalálta a második zsákot is, amely szintén fel volt hasitva, de teljesen üres volt.* A rendőri bizottság késő éjjel tért vissza utjáról. A harmadik zsákot szerda reggel Futak közelében az erdő szélén találták meg és ebből megállapitották, hogy a tolvajok az erdőbe vitték zsákmányukat.

Egy volt postaaltisztre terelődött a gyanu

Rakics Radenko rendőrkapitány, akinek érdeme a lopás tetteseinek gyors kézrekeritése, azonnal *Taffe* József noviszadi volt szabósegédre gondolt, aki egy ideig, mint mozgópostás szolgált a postánál, de többrendbeli lopást követett el, amelyek miatt el is itélték.

Taffe József volt postai altiszt 1926. március 17-én kifosztotta a Beocsin—noviszadi postakocsit. A noviszadi törvényszék 1926. november 6-ikán egy évi börtönre itélte, amelyet le is töltött. Taffe ezt megelőzőleg 1924. május 25-ikén rendőri őrizetbe került, mert azzal gyanusitották, hogy a postakocsiból egy zsák postai küldeményt lopott, amely 20.000 dinár készpénzt is tartalmazott. Ezalkalommal azonban Taffera nem lehetett a bünösséget rábizonyitani és a biróság felmentette. *1925.* augusztus 5-ikén 200.000 dinár tünt el egy postakocsiból, akkor is Taffera hárult a gyanu, de a furfangos tolvaj ezalkalommal is megmenekült és bizonyitékok hiányában felmentették. Azóta a betörések és lopások egész sorozatát követte

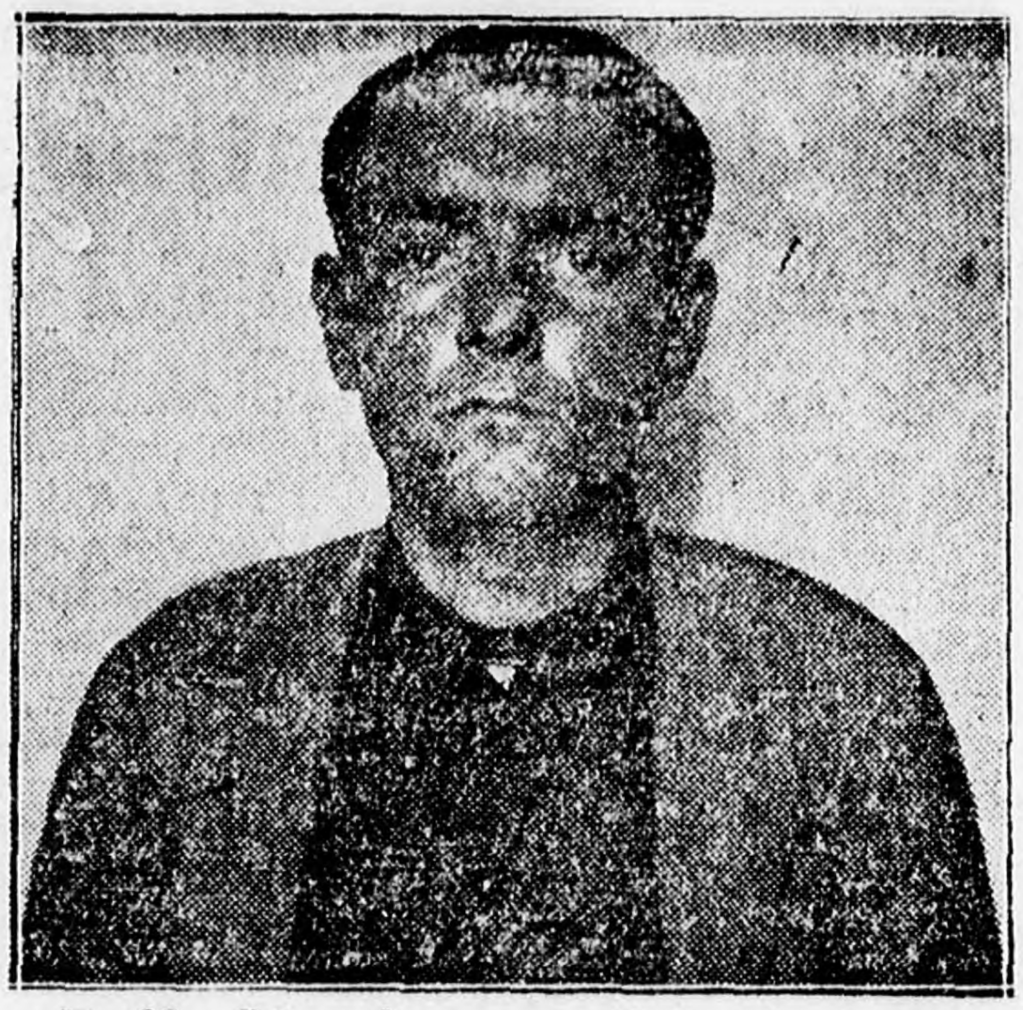

Taffe József, a vasuti lopás tettese

el és ujabb hathavi börtönbüntetést kapott. Taffe néhány hónap óta szabadlábon van, de rendőri felügyelet alatt állt.

A gyanu ezekután Taffera irányult és a rendőrség még kedd éjjel megállapitotta, hogy Taffe a keddi napot nem töltötte odahaza és egész éjjel nem tért vissza lakására. A rendőrség széleskörü intézkedéseket tett: táviratilag értesitette az összes határállomásokat és a környékbeli csendőrséget és rendőrséget, azonkivül a Noviszadra vezető összes országutakat rendőrökkel szállta meg, akik mindenkit, aki a városból éjjel távozott, igazoltattak.

Elfogták a milliós postazsák tolvaját

A rendőrségi nyomozás azonnal a helyes irányban indult meg.

Rakics Radenkó rendőrkapitány a nyomozás kitünő vezetője *Hadzsics-Dinics* postaigazgatósági inspektorral szerda délelőtt tizenegy órakor autón Kamenicára ment, végigjárta az összes kocsmákat és érdeklődött Taffe után, akit azonban akkor még nem látott senki ott.

Később a kamenicai csendőrségről *Arezsina* Sztojan csendőrőrmester, a kamenicai csendőrörs parancsnoka és Popovics Zdravkó csendőraltiszt a Fruska Gorába siettek, *ahol egy vendéglő előtt Taffe épp kifizette az ott várakozó egyfogatut.* Popovics Zdravkó csendőraltiszt a sötét uccán odalépett Taffehez, akit régebbről ismert és azt mondta neki:

— *Taffe a törvény nevében letartóztatom!*

Arezsina és Popovics csendőrök megvasalták Taffet, azután a vendéglőbe mentek és a társaság többi tagjait állitották elő a csendőrségre. Arezsina csendőrőrmester azonnal telefonált a noviszadi rendőrségnek, hogy Taffe a lopott pénzzel együtt a kamenicai csendőrség foglya.

Kilenc óra tájban Rakics Radenkó rendőrkapitány és Hadzsics-Dinics postaigazgatósági inspektor autón Kamenicára jöttek és a csendőrségtől át akarták venni Taffet, azonban Arezsina csendőrőrmester *megtagadta a kérelem teljesitését arra való hivatkozással, hogy Kamenicán fogták el a tettest és a kamenicai csendőrörs fogja a vizsgálatot lefolytatni.*

Megvan a pénz

A kamenicai csendőrségen nyomban megmotozták Taffet. A tolvaj télikabátjában egy ujságpapirba csomagolva 192.000 dinárt találtak, a pénztárcájában 600.000 dinár volt, a zsebébe volt begyürve az *»aprópénz«, 30.000 dinár.* Taffe kihallgatása során a legcinikusabb nyugalommal vallotta be, hogy *ő követte el a postarablást.*

A hiányzó mintegy hatvanezer dinárról a rendőrség megállapitotta, hogy Taffe a Fruska Gora vendéglőben körülbelül 6—700 dinárt költött. Eleinte százdinárosokkal fizetett, amelyekről mintegy 30—40 darab lehetett nála. Taffe Karlovcin egy uj ruhát vásárolt 400 dinárért, továbbá 60 dinárért egy sapkát és a kocsira elköltött 170 dinárt.

A többi pénzről a csendőrség egyelőre nem tudta megállapitani, hogy hol van.

Hogy történt a lopás?

Taffe József a kamenicai csendőrségnél elfogatása után tett vallomásában elmondotta, hogy a *postarablást egy előtte ismeretlen büntársával együtt követte el.* Az illetőt nem ismerte előzetesen, csak egyizben beszélt vele és másodszor a tett elkövetésének napján, amikor közölte vele a postarablás tervét és az illető, aki ezidőszerint vasuti szolgálatban áll, ajánlotta, hogy a szombori vonat postakocsiját rabolják ki.

Taffe büntársát — mint a rendőrség később megállapitotta — *Lukmann* Mihálynak hivják, klagenfurti születésü osztrák állampolgár és a noviszadi fütőháznál volt alkalmazásban.

Lukmannal együtt Taffe gyalog kiment Futakra és ott várták meg az esti vonatot. A vonat Futakon több percig állt és ezalatt elég idejük volt a postakocsi körül szemlét tartani és megállapitani, hogy a kocsiban nincs a mozgóposta kalauza, mire gyors elhatározással a sötét pályaudvaron felkapaszkodtak a közben elindult vonat mozgópostájának lépcsőjére. *Lukmannál volt egy kocsikulcs, ennek segélyével óvatosan és csendesen kinyitották a kocsi ajtaját, mind a ketten besurrantak a postakocsiba, ahol Taffe régi tapasztalatai alapján, szakértői szemmel kiszedett három postazsákot és azokkal, alig egy-két percnyi tartózkodás után, elhagyták a postakocsit.*

Taffe és Lukmann a robogó vonat mozgóposta kocsijáról felmásztak a postakocsi után kapcsolt szeneskocsira, kibontották a három zsákot és az egyiket Futak közelében, a másikat Veterniken dobták le a vonatról, mig a harmadik zsák fennakadt a szeneskocsin és Noviszadon került a rendőrség kezébe. A vonatról Veternik (Chotek-puszta) állomáson ugrottak le és a szemben levő gróf Schönborn-féle erdőbe mentek, ahol a zsákmányukon elosztozkodtak. Mindenekelőtt megsemmisitették az ajánlott leveleket, a pénzesleveleket külön tették. Taffe az erdőben Lukmannak 12.000 dinárt adott, mig a többi egész zsákmányt magánál tartotta. Taffe az erdőben még nem tudta, hogy a nála maradt zsákok mennyi pénzt tartalmaznak, mert a legtöbb pénzt tartalmazó nagy csomagot ki se nyitott és csak utóbb derült ki, hogy *abban 600.000 dinár készpénz volt, amelyet az odzsacii járási pénzügyigazgatóság küldött a noviszadi tartományi pénzügyigazgatóságnak.* A megmotozáskor ezt a pénzt mind megtalálták, csupán egy 30.000 dináros pénzeslevél hiányzik. Erről Lukmann, akit később szintén elfogtak, azt állitja, hogy Taffe azt egy harmadik büntársuknak adta, mig Taffe határozottan tagadja, hogy a lopást hároman követték el.

A zsákmány elosztása után betértek egy a futaki erdő szélén levő vendéglőbe, ott megittak néhány pohár bort és a büntársak szétváltak. Taffe a Darányitelepen át lejutott a Dunapartra és csónakon átvitette magát Kamenicára, onnan — állitása szerint — még az éjjel gyalog Szremszkikarlovcira, onnan Beskára, sőt az éj folyamán Indijára is ment. Indijáról szerda reggel gyalog visszatért Kamenicára, ahol büntársával előre megbeszélt találkozója volt. Taffe a zsákmányolt pénzt fehér papirba csomagolva a hóna alatt vitte.

Pezsgős uzsonnát rendezett a tolvaj

Taffe a Kamenicára vezető uton, találkozott a 3-as számu petrovaradini egyfogatu bérkocsival, amelybe beült és Kamenicára hajtatott. Utközben három munkásleányt vett fel a kocsijára, akik szüretről tértek vissza Kamenicára.

Taffe a három leánnyal betért a kamenicai hajóállomás mellett a Fruska Gora nevü vendéglőbe és ott nagy uzsonnát rendelt négyük számára. Valamivel utóbb a vendéglőbe jött egy nagy varrógépgyár noviszadi ügynöke is, aki nyomban Taffeékhez ült és azontul ötösben folytatták az uzsonnát. Szalámit, sonkát, likőrt, sajtot és sört fogyasztottak. *Hat óra felé Taffe pezsgőt rendelt,* de mert Repics Jóvó, vendéglős bizalmatlanul nézte a társaságot és nem volt hajlandó pezsgőt felszolgálni, *Taffe belenyult a zsebébe és előbb száz darab ezer dináros bankjegyet szedett ki, majd ujabb kilencvenkét darabot és ezzel akarta a vendéglőssel megértetni, hogy adhat pezsgőt, pénz van elég.*

Ez volt azonban a veszte, mert Repics Jovó, vendéglős most már erősen gyanakodott a társaságra. Taffe megszólitotta Bakai Péter főpincért és nagyobb összeget igért neki, ha szerda éjjelre a Fruska Gorában, ahol nincsennek vendégszobák, szállást ad neki. Bakai elutasitotta a kérelmet, mert már akkor gyanus volt előtte Taffe viselkedése. Taffe nagyon érdeklődött a főpincérnél, hogy nem kereste-e őt egy kis termetü, sapkás, rövidre nyirt fekte bajuszu férfi és amikor hallotta, hogy senkisem kereste, nagyon ideges lett. Repics vendéglős közben a csendőrségre futott és értesitette a csendőrséget, hogy a vendéglőben egy gyanus ember pezsgőzik, akinél sok százezer dinár van. Taffe közben arra kérte Repics Jovó feleségét, hogy az egyik csomagot, amely fehér papirba volt burkolva, zárja el a szekrényébe. Repicsné mit sem sejtve, be is zárta a csomagot, amelyről csak utóbb derült ki, hogy az az odzsacii pénzügyigazgatóság hatszázezer dinárt tartalmazó postai küldeménye volt. Ezt a csomagot Taffe fel se bontotta. A csomagon rajta állott a cimzés

és az elküldő nevén kivül a csomag tartalmát jelző: »hatszázezer dinár.«

Elfogták Taffe bűntársait is

Kamenicán óriási szenzációt keltett Taffe József letartóztatása és a lakosság százával állta körül a csendőrség épületét, ahol a vakmerő tolvaj el volt zárva, Arezsina csendőrőrmester csütörtökön délelőtt tiz órakor két csendőrrel a hajóállomásra kisérte a megláncolt Taffet, aki mögött többszáz főnyi kiváncsi közönség haladt.

A *Bácsmegyei Napló* munkatársa a kamenicai Dunaparton lefényképezte Taffe Józsefet, aki nyugodtan állt a fényképezőgép elé, söt mivel a nap a szemébe sütött, nagy előzékenyen levette a sapkáját, nehogy annak védője elárnyékolja arcát.

Taffet a kamenicai csendőrök a noviszadi csendőrkerületi parancsnoksághoz kisérték és onnan az ügyészségnek akarták átadni, de a noviszadi rendőrség a vizsgálat érdekében a fogolynak a rendőrséghez való beszállitását kivánta. Déli egy órakor a csendőrség átadta Taffét a rendőrségnek.

Rakics Radenkó rendőrkapitány azonnal megkezdette Taffe kihallgatását.

A vakmerő tolvaj a lopás előzményeit ugyanugy adta elő, mint a csendőrségen, csupán azt tette hozzá, hogy a *mozgóposta ajtaja nyitva volt.*

Időközben a detektivek elfogták Taffe lakótársát, *Lukmann* Mihály fütőházi munkást, akit a rendőrségre szállitottak.

Lukmann Mihálynál 17.000 dinárt talált a rendőrség, ugyhogy a *hiányzó összeg, a 38.550 dinár,* a rendőrség feltevése szerint a harmadik bűntársnál van, akit a rendőrség keres.

Szabadlábra helyezték a mozgóposta kalauzát

Nikolics Risztát, a mozgóposta kalauzát, akit a rendőrség őrizetbe vett, csütörtök délután ujból kihallgatták.

Nikolics határozottan állitotta, hogy a vagon ajtaja zárva volt s azt álkulccsal nyitották ki. Nikolicsot, mivel ártatlansága bebizonyosodott, még a délután folyamán *szabadlábra helyezték.*

A raxi kettős öngyilkosság — reklámtrükk

Ötven év előtti ujságokból irta ki a bucsuleveleket a bécsi „töltőtoll-király"

Bécsből jelentik: A Rax hegyszakadékaiban nem találják az állitólag öngyilkossá lett két külföldi leányt, *Winkler* Ernő osztrák »töltőtollkirály« pedig, aki izléstelen reklámjaival már többször kinosan tünt fel, nincs Bécsben, körülbelül azóta tünt el, hogy a Raxon lévő Schreiberwald-menedékházban a misztikus bucsuzóleveleket megtalálták s ebből *a bécsi bünügyi rendőrség azt következteti, hogy a titokzatos kettős öngyilkossági tragédia a bécsi töltőtollkirály otromba reklámtrükkje.* Néhány hónapon belül ez már a negyedik eset, hogy Winkler Ernő reklámjaival a hatóságot igy félrevezeti.

A bécsi állami Operaházban rendezett redoute-ünnep is jó alkalomnak látszott számára, hogy beszéltessen magáról és természetesen még inkább aranytöltőtoll-gyártmányairól. Akkor levelet intézett a bécsi rendőrigazgatósághoz és bejelentette, hogy *az operaházi estén pisztolylövésekkel fogja megriasztani a mulatozókat.* Akkor az ügyeletes rendőrtisztviselő a bejáratnál várta a töltőtollkirályt, bevezette a portásfülkébe, ott megmotozta és tényleg talált nála revolvert, amelyet elkobzott tőle. Winkler ellen megindult a bünfenyitő eljárás s ezt az ügyét kellett volna a rendőrbiróság előtt tárgyalni szerdán, amikor a detektivek már tüvé tették utána Bécset, mert alaposnak látszott a gyanu, hogy a Schreiberwald menedékházban talált bucsuzó leveleket ő irta. Winkler nem jelent meg a tárgyaláson, hanem levelet küldött a biróságnak, amelyben csak néhány sor van, annyi, hogy megfogadta becsületszavára, hogy nem megy el a tárgyalásra, már pedig ő megszokta tartani becsületszavát.

Időközben a nyomozás kideritette, hogy *a Raxon 1880-ban tényleg történt kettős öngyilkosság, két külföldi leány levetette magát a hegyszakadékba* olyan körülmények között, mint aminőket most a két bucsuzó levél leir.

Utána néztek a dolognak és rájöttek, hogy akkor a bécsi lapok nagy terjedelemben foglalkoztak a kettős öngyilkossággal, közölték a két szerencsétlen leány bucsuleveleit és a hátrahagyott naplóban akkor is végrendelet volt, amely az egyik boldogtalan teremtés megcsalatásáról és egy árva gyermekről szólott, akit természetes atyja, egy báró, cserben hagyott: szóról-szóra épen ugy, mint most, nyilvánvalónak veszi tehát a bécsi bünügyi rendőrség, hogy *a töltőtollkirály az idestova 50 év előtt történt tragikus esetet kiirta az akkori ujságokból* a saját reklámcéljaira. Ezuttal aligha fogja csekély pénzbirsággal meguszni a töltőtollkirály, ha csakugyan rábizonyul a hatóság félrevezetése, mert mozgósitották miatta a Rax vidékének egész csendőrségét és egész sereg bécsi detektiv kutatott az eltünt öngyilkosok után. Winkler hollétéről azonban egyelőre semmit sem tudnak.

Attól félnek, hogy vasárnap vér folyik Bécsujhelyen

A Heimwehrek délelőtt, a szociáldemokraták délután tartják gyüléseiket, de a vasutnál találkozni fog a két ellenséges tábor — A kommunisták sztrájkra biztatják a vasutasokat

Bécsből jelentik: A közvéleményt mindjobban izgatja az a kérdés, hogy mire fognak vezetni vasárnap a bécsujhelyi tüntetések, mert lehetetlen elhinni, hogy nem fog összeütközésre sor kerülni, mikor ugyanaz nap több mint százezer embert mozgositanak az ellenséges táborok, a keresztényszocialista Heimwehrek, a szociáldemokrata Schutzbund és a kommunista szervezet s *a menetrendszerü vonatokon kivül 18 különvonat fogja ontani Bécsujhelyre a katonailag kiképzett különitményeket,* amelyeknek

csapatokban majdnem minden ember fegyvert visel.

A tartományi főnök biztositottnak látja a rendet azzal, hogy a keresztényszocialista Heimwehrek reggel 9 órakor tartoznak felvonulni meghatározott uton és a főtéren tartandó mise után megrendezhetik a toborzó gyülést, de

déli tizenkét órakor már kötelesek kiüriteni a főteret

és ugyanazon az utvonalon eltávozni Bécsujhelyről, *mert félóra multva* kezdődik a szociáldemokraták agitációs gyülése és tüntető körmenete. Ha még olyan széles távolság választja is el a felvonulás két utirányát,

ilyen nagy tömegtüntetésnél elkerülhetetlen, hogy a két tábor a vasutnál ne találkozzék

és tekintve, hogy a kommunisták ezt a kedvező alkalmat semmiesetre sem fogják elszalasztani,

nagyon alapos az aggodalom, hogy Bécsujhelyen október 7-ikén vér fog folyni.

Hogy mennyire elmérgesedtek a kedélyek, azt jellemzi a szociáldemokrata párt manifesztuma, amelyet szerda este bocsátott ki.

— Vasárnapra legyen minden elvhü szocialista Bécsujhelyen, — mondja a felhivás — rendezzünk tömegtüntetést, hogy a fasisztáknak elvegyük a kedvét,

nem akarunk vérontást, de ne feledjük el, hogy a másik oldalon a horogkeresztes reakciósok és a kommunisták sorakoznak ellenünk,

éppen ugy, mint julius 15-én Bécsben, a véres katasztrófa alkalmával, tehát el kell készülve lennünk most is a provokációra s ebben az esetben *a szociáldemokrata védőszövetség el van szánva, hogy letöri a reakció jelentkezését.* Ne legyen pánik október 7-én, kerüljük az összeütközést ,csak a tömeggel imponáljunk, hogy kiderüljön a puccsisták nyomoruságos gyöngesége.

— Az egész munkásság és minden alkalmazott zárt csoportban jelenjék meg vasárnap Bécsujhelyen nem azért, hogy csatát vivjon, hanem

hogy megmutassa tömegeivel, mennyivel nagyobb, számosabb és fegyelmezettebb, mint ellenségei.

Erőszakos összeütközéseket ezen a napon feltétlenül kerülni kell. A párt egyhangu elhatározás alapján az egész munkásságot felszólitja, hogy *őrizze meg a legszigorubb fegyelmet* és ne engedje meg, hogy akár kommunisták, akár a Heimwehr emberei provokálják. Mindenki, aki erőszakos összeütközést provokál vagy elhamarkodott fickó, aki nem tudja, hogy mit tesz, vagy gonosztevő, aki szándékosan okoz vérontást. Október 7-én — igy végzi a felhivás — *nem csatába indulunk, hanem tüntetésre,* amelynek tömegeiben hatalmasnak, de lefolyásában békésnek kell lennie.

A kommunista *Rote Fahne* kirohanást intéz a szociáldemokrata pártvezetőség ellen, amely meghátrált a hatóságok előtt és térdet hajtva az államhatalom előtt, megfogadta, hogy jól fogja magát viselni.

A kommunista pártvezetőség felszólitja a párthoz tartozó vasutasokat, hogy lépjenek sztrájkba

szombaton és bénitsák meg a vasuti forgalmat.

A veszedelem tudatában a felelős tényezők gondoskodnak arról, hogy a két felvonulás rendezői a legszigorubban alkalmazkodjanak a rendőrhatóságok által előirt biztonsági intézkedésekhez. A hatóságok szigoruan elrendelték, hogy

a felvonuló tömegekben senki sem viselhet fegyvert és szükség esetén meg fogják motozni a felvonulás résztvevőit.

A hadügyminiszterium is megtette a szükséges intézkedéseket és szétküldte a megfelelő parancsokat, amelyeket azonban természetesen nem közölnek a nyilvánossággal.

A hadügyminiszterium Bécsujhely környékén olyan erős csapattartalékokat von össze, amelyek az összeütközés veszélyét a minimálisra szállitják le, mert a legcsekélyebb összetüzés esetén a katonaság fegyveresen fog közbelépni.

Ezenkivül erős csendőrkészültséget vonnak össze Bécsujhelyen és szombattól kezdve az egész bécsi rendőrség is készenlétben lesz.

Diplomahamisitás miatt

Pécsett letartóztatták a szentai gimnázium volt zenetanárát

A hamis diploma miatt Szentán is afférje támadt az ál-zenetanárnak

Pécsi jelentés szerint az ottani rendőrség letartóztatta *Horvát* János harmincznégyéves zenészt, akiről kiderült, hogy zenetanári oklevelet hamisitott. Horvát János neve nem ismeretlen a vajdasági olvasóközönség előtt, mert *néhány hónappal ezelőtt, mint a szentai gimnázium zenetanárának afférja támadt ugyancsak diplomahamisitás gyanuja miatt.*

Horvát János, aki Baranyából került a Vajdaságba, mint zenetanár a szentai főgimnáziumban helyezkedett el. Több hónapi működés után azonban az iskola igazgatója előtt gyanusnak tünt fel Horvát zenetanári képzettsége és vizsgálatot inditott, amelynek során alapossá vált a gyanu, hogy Horvát a diplomáját hamisitotta. Emiatt fel is függesztették állásától, azonban Horvát nem nyugodott ebbe bele, hanem nyilatkozatot helyezett el a lapokban és nyilatkozatában azt állitotta, hogy diplomája nem hamis, hanem azt a megfelelő képzettség után nyerte el. A nyilatkozatai azonban nem segitettek rajta, állásából elbocsájtották és azóta Horvátról semmi hir nem érkezett. Szentáról elköltözött és mint most kiderült, visszatért Pécsre, ahol diplomahamisitás miatt letartóztatták.

A rendőrség a nyomozás során megállapitotta, hogy *Horvát a kommunizmus alatt működött Nemzeti Zenede diplomáját hamisitotta meg és Bloch József, az ismert magyar zenepedagogus aláirásával látta el.* Ez év nyarán tért vissza Jugoszláviából Pécsre, ahol a honvéd zenekarnál volt alkalmazásban.

Horvátot ugy leplezték le, hogy a zenekar karmestere bekérte okmányait, többek között diplomáját is, amelyet azonban gyanusnak talált és ezért felküldte a budapesti *Zenemüvészeti Főiskolára,* ahonnan azután az a válasz érkezett, hogy a diploma hamis.

Horvátot átadták az ügyészségnek.

Politizálás közben agyonlőtte legjobb barátját

A gyilkost tiz évi fegyházra és százezer dinár anyagi kártéritésre itélték

Beogradból jelentik: Érdekes bünügyben tartotta meg a főtárgyalást a szkopljei törvényszék büntetőtanácsa. A vádlott egy *Ilics* Vláda nevü vasuti raktárnok volt, aki részeg fővel meggyilkolta legjobb barátját, *Csemerkics* Andrija detektivet.

Ilics és Csemerkics ez év májusában az egyik szkopljei vendéglőben iddogáltak. Éjféltájban a jóbarátok meglehetős ittas állapotban politizálni kezdtek és a vitatkozás csakhamar veszekedéssé fajult közöttük. Nagy kiabálások között együtt hagyták el a vendéglő helyiségét és a vitát a néptelen uccákon keresztül folytatták. Ilics és Csemerkics csakhamar egymásra támadtak és a detektiv ütlegelni kezdte barátját, aki revolvert rántott és egymás után két lövést tett a detektivre. A golyók a szerencsétlen embert sziven találták és Csemerkics hang nélkül holtan rogyott össze az ucca kövezetén. A lövések zajára figyelmessé lett egy arra cirkáló csendőrjárőr és a csendőrök nyomban letartóztatták a gyilkost, aki másnap, amikor kialudta mámorát, nem is tudott már visszaemlékezni az elmult éjszaka eseményeire.

A törvényszék enyhitő körülménynek vette a gyilkosnak öntudatlansági állapotát és Ilicset tiz évi és három napi fegyházra itélte és arra kötelezte, hogy a meggyilkolt detektiv családtagjainak 100.000 dinár kártéritést fizessen. A gyilkos raktárnok zokogva hallgatta végig az itélet felolvasását és kijelentette, hogy megnyugszik benne, mert tettéért bünhődnie akar, védője azonban felebbezést jelentett be az itélet ellen.

Megválasztották a beogradi tartománygyülés elnökét

Beogradból jelentik: A beogradi tartománygyülés állandó választmánya szerdai ülésén a tartománygyülés elnökéül dr. *Zsivancsevics* Mihajlót, a *Samouprava* szerkesztőjét, a tartományi választmány tagját választotta meg.

Dr. Jovanovics Vlada pancsevói ügyvéd, aki a beogradi tartománygyülés ideiglenes elnöke volt

Krsztics Vásza lemondása után a tartományi választmány ügyeit helyettese, *Jovanovics* Vláda pancsevói ügyvéd intézte, aki most helyét átadja Zsivancsevicsnek.

Betiltották a „Danton halála" budapesti előadását

A rendőrhatóságok s a belügyminisztérium forradalminak találják Georg Büchner drámáját

Budapestről jelentik: Budapesti színházi körökben már hetek óta sokat beszéltek a Magyar Szinház csütörtök estére hirdetett premierjéről, amelyen a fiatalon elhunyt német költőnek, *Georg Büchnernek* nagy forradalmi drámáját, *Danton halálát* akarták először magyar szinpadon szinrehozni. Az előadásra óriási apparátussal készültek már hetek óta — mint ahogy arról más helyen beszámolunk — és a Magyar Szinház igazgatósága Reinhardt egyik tanitványát, *Karl-Heins* Martint, a kitünő német rendezőt hívta meg a darab rendezésére és betanitására. A próbák hetek óta folytak óriási statisztériával és a szinház az előkészületekre sok ezer pengőt fektetett be.

A szerda esti főpróbán több hivatalos személy jelent meg a Magyar Szinházban, hogy megállapitsák, milyen tendenciája van egyes jelenetek beállitásának, ezektől a forradalmi jelenetektől milyen hatás várható a közönségre és hogy nincs-e egyes jelenetekben a közerkölcsöt sértő vagy bántó rész. A főpróba után a hatósági kiküldöttek megtették jelentésüket és csütörtökön reggel referáltak felsőbb hatóságaiknak. Ennek volt a következménye, hogy a Magyar Szinház igazgatósága csütörtök délben értesitést kapott, hogy *a rendőrség a belügyminisztérium intézkedésére betiltotta a »Danton halála« előadását.* A betiltásról szóló irásbeli végzést még nem kézbesitették a szinháznak, de mint szóbelileg közölték, a betiltás azért történt, mert a darab egyes jeleneteiben sérti a közerkölcsiséget, másutt pedig forradalomra uszi, a forradalmi jelenetek túlságosan ki vannak élezve és az erotika is tulteng a darabban.

A szinházban érthető riadalmat keltett a betiltó végzés. *Faludi* Jenő, a Magyar Szinház igazgatója, *Molnár* Dezső dr., *Hegedüs* Gyula és *Kiss* Ferenc, a szinészszövetség vezetői azonnal a belügyminisztériumba mentek, ahol *Szcitovszky* Béla belügyminiszter előtt rámutattak a betiltás sulyos következményeire és kifejtették, hogy a betiltás indokolása nem áll meg, mert hiszen a darab szerzője, Georg Büchner a forradalomnak legnagyobb ellensége volt és hogy e müvében is rámutat arra, hogy minden forradalom felesleges. Egyben kijelentették, hogy a szinház hajlandó mindazokat a részeket kihagyni a drámából, amelyeket a hatóság kifogásol. Szcitovszky belügyminiszter kijelentette a küldöttségnek, hogy nem nyul a végső betiltás fegyveréhez és módot nyujt a Magyar Szinháznak arra, hogy végrehajtsa a változtatásokat és ha a csütörtök esti ujabb zárt főpróbán a hatóságok képviselői nem emelnek uj kifogásokat, akkor engedélyezni fogja a darab előadását.

A belügyminiszter kivánságának megfelelően a Magyar Szinház igazgatósága azonnal intézkedett, hogy a csütörtök esti premier helyett uj zárt főpróbát tartsanak, amelyen a belügyminisztérium részéről *Tomcsányi* Vilmos miniszteri tanácsos vesz részt, ezenkivül megjelennek a szinházban a miniszterelnökség, a főkapitányság és más hatóságok képviselői is, a hivatalos személyeken kivül azonban senki mást nem bocsátottak a nézőtérre.

Budapesti müvészi és irodalmi körökben óriási megütközést keltett a *Danton halála* előadásának betiltása. *Schöpflin* Aladár, *Heltai* Jenő, *Lázár* Miklós és mások a lapoknak adott nyilatkozataikban megdöbbenésüknek adnak kifejezést, *Kosztolányi* Dezső pedig, a Danton halála fordítója kijelentette, hogy nem vállalkozott és nem vállalkozik arra, hogy a szöveg egyetlen szavát is megmásitsa vagy enyhitse. Kijelentette Kosztolányi, hogy a darabot Párisban évtizedekkel ezelőtt eredeti formájában mutatták be nagy sikerrel, most Németország tapsolja és tavaly az álszentnek csufolt Amerika sem ütközött meg azon az őszinteségen, ami joga és kötelessége mindenkinek, aki az életről ir.

Müvészi és irodalmi körökben nagy érdeklődéssel várják, hogy a csütörtöki főpróba után a belügyminisztérium megmásitja-e határozatát és engedélyezni fogja-e a darab enyhitett előadását.

Marinkovics és Venizelosz befejezték tanácskozásaikat

A párisi jugoszláv követség kommünikéje a megegyezésről

Párisból jelentik: Venizelosz görög miniszterelnök szerdán este Párisból Montreuxba utazott, ahol néhány napig marad. A miniszterelnök azután Beogradon keresztül utazik haza Athénbe.

Venizelosz és Marinkovics tanácskozásáról a párisi jugoszláv követség a következő közleményt adta ki:

— A görög miniszterelnök és a jugoszláv külügyminiszter tegnap folytatták a néhány nap előtt megkezdett tárgyalásokat, amelyeket tegnap be is fejeztek. A két államférfi megegyezésre jutott abban a kérdésben, hogy milyen alapon folytassák Beogradban a további tárgyalásokat.

A vádlott bizalmatlan az ügyész iránt

Elhalasztottak egy törvényszéki tárgyalást Becskereken, mert a vádlott bizalmatlansági inditványt tett az államügyész ellen

Becskerekről jelentik: Rendkivül érdekes ügyben tüzte ki csütörtökre a tárgyalást a becskereki törvényszék. Több mint egy éve a becskereki ügyészség rendeletére a rendőrség letartóztatta *Sveberan* Szvetozár rendőrfogalmazót, akit sikkasztással vádoltak. A letartóztatott rendőrfogalmazó apja *Sveberan* Bogoljub fiának letartóztatásával kapcsolatban annak idején feljelentette az ügyészségen *Sztefanovics* Milos akkori rendőrfőkapitányt, aki ellen a legsulyosabb vádakat emelte. A feljelentés ügyében lefolytatták a vizsgálatot és Sveberan Bogoljub állitásait valótlanoknak találták. Sveberan ellen Sztefanovics főkapitány hamis vádaskodás miatt tett feljelentést.

A becskereki törvényszék *Bunics* Ivó tanácsa csütörtökre tüzte ki a Sveberan Bogoljub elleni ügy tárgyalását, a vádlott azonban a tárgyalás elhalasztását kérte és kijelentette, hogy *bizalmatlan az államügyész és a vizsgálóbiróval szemben,* akiknek kizárását kérte.

— Egy *Erdeljan* Kamenko nevü ember — mondotta Sveberan — annak idején feljelentést tett a rendőrség ellen és az államügyész a feljelentést a rendőrséghez, tehát ahhoz a szervhez tette át, amely ellen a feljelentést tették. Egy *Kocsent* Pája nevü kéménysepőmester pedig Sztefanovics akkori főkapitány ellen tett feljelentést hivatalos hatalommal való visszaélés miatt s ezt az ügyet is a rendőrséghez tették át.

Trifunovics Bozsidár államügyész a tárgyaláson ellenezte a vádlott kizárási inditványát s kijelentette, hogy azokat a feljelentéseket, amelyekről szó volt nem a rendőrséghez, hanem a polgármesteri hivatalhoz tette át.

— Mikor fiamat hatszázötven dinár miatt letartóztatták — folytatta azután a vádlott — elmentem az ügyészhez, akitől felvilágositást kértem. Az ügyész kijelentette, hogy nem tudja miért történt a letartóztatás, mire a vizsgálóbiróhoz mentem, aki azt állitotta, hogy a letartóztatást az ügyész rendelte el. Erre visszamentem az ügyész urhoz, aki most már beismerte, hogy a letartóztatást a rendőrség kérésére ő rendelte el.

Trifunovics Bozsidar államügyész itt közbeszólt: ***Ez nem igaz, ezért rágalmazás miatt eljárást inditok maga ellen.***

A biróság ezután tanácskozásra vonult vissza és néhány perc mulva kihirdette határozatát, amely szerint *a tárgyalást elhalasztja* és az iratokat a noviszadi főállamügyészséghez teszi át. Eszerint a noviszadi főállamügyész fog dönteni arról, hogy van-e helye az ügyész kizárásának.

CIRKUSZ

A bunda

(Az alábbi kis jelenet abban a pillanatban kezdődik, amikor őnagysága épen a szücsnek telefonál.)

— Én elhiszem magának, hogy ez egy alkalmi vétel, de hát honnan teremtsek elő tizenkétezer dinát? Hogy ideadja tizezerért is? Nem... Nem... Tessék? Azt a négyezer dináros bundát vegyem meg? Micsoda? Ideadja havi ezerdinároson, részletre is... Várjon a telefonnál... az uram épen most jött haza... Ezt előbb meg kell beszélnem vele... Rögtön...

Férj (belép): Mit kell előbb megbeszélned?

Feleség: Ezt a bundaügyet. Képzeld, ideadja ezerdináros részletre is.

Férj: Hát csak vedd fel a kagylót és telefonáld meg neki, hogy én nem lopom a pénz.

Feleség: Ezer dinárt sajnálsz egy bundáért? Maholnap itt a tél.

Férj: A tavalyit még hordhatod.

Feleség: Kérlek, a tavalyi bundám már tavaly is tavalyi volt. Én abban nem merek veled az uccára menni...

Férj: Legfölebb nem fogsz velem menni. Tavaszig kibirom, hogy nélküled menjek az uccára.

Feleség: A bálokba kell hogy elkisérj.

Férj: Tudod mit? Erről is lemondok.

Feleség (sirva fakad): Itt vár a szücs a telefonnál... lesül az arcomról a bőr...

Férj (idegesen): Jelenetet akarsz?

Feleség (bőgve): Én bundát akarok. És ha a fejed tetejére állsz, akkor is bundát akarok. Ide ezer dinárt.

Férj: Telefonáld meg a szücsnek, hogy a telet Kairóban töltjük és ott nem kell bunda.

Feleség (toporzékol): Adsz pénzt, vagy nem adsz pénzt?

Férj (határozottan): Nem!

Feleség (magánkivül): Hát ezt nem birom ki. Én ezt nem birom ki. Egy ilyen ember mellett én nem maradhatok. Vedd tudomásul, hogy azonnal csomagolok és megyek a mamához...

Férj (kajánul): Segitsek talán csomagolni?

Feleség: Fütyülök a segitségedre. Elvégzem magam is.

Férj: Nos, rajta?

Feleség (leül. Dul. ful).

Férj (zsebóráját nézi): Félkettő. Másfél óra mulva indul a vonatod. Remélem a gyorssal utazol?

Feleség (mint egy mártir): Sajnos, nem mehetek.

Férj: Miért? Ki tart vissza?

Feleség: Hát van nekem pénzem, hogy utazzam?

Férj (lelkesen): Hiszen ha csak ezen mulik. (Tárcáját veszi elő.) Kérlek, elég lesz tizezer dinár?

Feleség (undorral átveszi).

Férj: Szerencsés utat. Csókoltatom a mamát. Aztán majd irjál... (Sietve el.)

Feleség (a telefonhoz szalad. Boldogan): Hallo — hallo — maga az? Küldje a bundát azonnal. Micsoda? Csak nem gondolja, hogy azt a négyezer dináros rongyot akartam megvenni, amit részletre is ideadott volna? (Hanyagul.) Küldje a tizezerdináros bibert. Rögtön kifizetem.

Dymi.

November tizenötödikén kezdődik a tartománygyülés téli ülésszaka

A tartományi választmány a jegyzőtanfolyam igazgatóságát bizta meg a Berics tanár elleni vádak kivizsgálásával

Szomborból jelentik: A bácskai tartományi választmány csütörtökön fejezte be háromnapos ülésszakát. Az ülésen *Kicin* Mita, a tartományi választmány elnöke elnökölt és a választmány több fontos ügyben hozott határozatot.

A tartományi takarékpénztár helyettes pénztárosává *Basztaics* Brankót választották meg. *Lebherz* Vilmost, a kraljevói gazdasági iskola tanárát, a szombori járás gazdasági előadójának választották meg.

Foglalkozott a tartományi választmány azzal a feljelentéssel, amelyet *Budanovics* Lajos bácskai püspök adott be *Berics* Szvetiszláv, a közigazgatási iskola tanára ellen. A feljelentés szerint Berics a jegyzőtanfolyamon előadásaiban a vallás és a papság ellen izgatott. A választmány elhatározta, hogy a jegyzőtanfolyam igazgatóságát bizza meg a feljelentés adatainak kivizsgálásával. Tudomásul vette a tartományi választmány az államtanács két leérkezett döntését, amelyek szerint *községi tisztviselői kérdésekben a tartományi választmány a felebbezési hatóság és nem a tartományi főispán.*

A krpancsicsevói tartományi birtok számvevőjét nyugdijazták és a számvevői állásra a legközelebb megjelenő hivatalos lapban pályázatot irnak ki. A tartományi utakat, beleértve a városi utakat is, két ka-

tegóriára osztotta a választmány. Elhatározták, hogy ui utkaparókat alkalmaznak és százhuszonkét utkaparó lesz a külső utak és tizenkettő a városi utak rendbentartására. Egyuttal megállapitották azt a skálát, amely szerint a községek hozzájárulnak a falvak területén keresztülvezető tartományi utak fenntartásához.

Végül foglalkozott a tartományi választmány a tartomány legközelebbi közgyülés elé kerülő ügyekkel. *A tartománygyülés rendes téli ülésszaka november ötödikén kezdődik és előreláthatólag két hétig fog tartani.* A tartománygyülés elé kerül a jövő évi költségvetés és több fontos szabályrendelet.

Cáfolják Miklós román régensherceg szökésének hirét

A budapesti román követség szerint a herceg néhány heti külföldi utra ment

Budapestről jelentik: A *Pesti Napló* csütörtök reggeli számában szenzációs formában arról adott hirt, hogy Miklós román herceg, a régenstanács tagja és a kiskoru Mihály király gyámja, egy arisztokrata hölgy társaságában Párisba szökött.

A budapesti román követségen a feltünést keltő hirrel kapcsolatban kijelentették, hogy ez az ismeretlen forrásból szárnyrakelt hiresztelés koholmány. A követség szerint Miklós herceg nem szökött meg, hanem szárnysegéde kiséretében és nem nőtársaságban Budapesten keresztül néhány heti külföldi utra indult. A herceggel Budapesten beszélt is a román követség egyik funkcionáriusa.

A követségen hangsulyozzák, hogy Miklós herceg külföldi utjához nem füződik semmiféle botrány.

TŐZSDE

Zürich, okt. 4. *(Zárlat.)* **Beograd 9.13,** Páris 20.31, London 25.19125, Newyork 519.55, Brüsszel 72.20, Milánó 27.17, Madrid 84.90, Amszterdam 208.35, Berlin 123.70, Bécs 73.10, Szófia 3.75, Prága 15.395, Varsó 58.25, Budapest 90.64, Bukarest 3.15.

Szombori terménytőzsde, okt. 4. Buza bácskai vasut 245—250, rozs 235—240, zab 237.50—242.50, árpa 245—250, tavaszi árpa 275—280, tengeri 307.50—312.50, bab 810—820, Liszt 0-ás 340—360, 2-es 320—340, 5-ös 295—315, 6-os 260—280, 7-es 220—240, 8-as 200—210. Korpa: 128.50—187.50. Irányzat: barátságosabb.

Noviszadi terménytőzsde, okt. 4. Buza bácskai, felsőbácskai, tiszavidéki bácskai, szerémi, 247.50—250. bánáti paritás Vrsac 79—80 kilós 242.50—245, bánáti 79—80 kilós, 242.50—245, árpa bácskai, szerémi, bánáti 245—250, bácskai tavaszi 68—69 kilós 280—290, baranyai tavaszi 71—72 kilós 295—300, bácskai régi 310—315, bácskai uj XII—I. 252.50—257.50, III—IV. 280—285, IV—V. 282.50—287.50, liszt 0gg és 0g bácskai 350—365, 2-es számu 330—345, 5-ös sz. 310—325, 6-os sz. 265—280, 235—245, 8-as sz. 200—210, korpa bácskai 182.50—187.50, szerémi és bánáti 180—185. Irányzat változatlan. Forgalom 62 és fél vagon.

Budapesti gabonatőzsde, okt. 4. Határidőüzlet. Buza októberre 25.96—26.16, zárlat 26.14—26.16, márciusra 28.72—28.92, zárlat 28.90—28.92, májusra 29.52—29.62, zárlat 29.60—29.62. Rozs októberre 25.38—25.40, zárlat 25.36—25.38, márciusra 27.70—27.76, zárlat 27.70—27.74. Tengeri májusra 28.98—29.20, zárlat 29.16—29.18, juliusra 29.48—29.64, zárlat 29.62—29.64. Készárupica: buza 26.05—27, rozs 24.70—24.80, takarmányárpa 26.50—27, sörárpa 27—29.25, köles 26.50—27, repce 45.50—46, tengeri 31.20—31.50, zab 25.75—2650, korpa 20—20.25. Irányzat megszilárdult.

Bécsi pótvásár, okt. 4. (Josef Saborsky & Söhne, Wien, St. Marx jelentése.) Felhajtás: 405 marha, 532 zsirsertés, 580 hussertés. Irányzat lanyha.

Chicagoi terménytőzsde, okt. 4. Középárfolyamok (zárójelben az előző napi zárlat.) Buza decemberre (117 háromnyolcad) 118⅛, márciusra (121 hétnyolcad) 122 ötnyolcad, májusra (124¾) 125¼., Tengeri decemberre (80¼) 81 hétnyolcad, májusra (84¾) 86. Zab decemberre (42 hétnyolcad) 44⅛, márciusra (44¼) 45 ra háromnyolcad. Rozs decemberre (103¾) 104⅛.

Winnipegi terménytőzsde, okt. 4. Középárfolyamok: Buza októberre (117 ötnyolcad) 118 háromnyolcad, decemberre (117) 118, májusra (122¾) 123½.

Vizállás

A noviszadi hidrotechnikai hivatal jelentése szerint a jugoszláv vizek mai állása a következő: Duna: Bezdán 212 (—18), Apatin 290 (—20), Bogojevó 300 (—15), Palánka 230 (—10), Noviszad 226 (—6), Zemun 200 (+10), Pancsevó 184 (+14), Orsava 200 (+20). Száva: Mitrovica 320 (+4), Beograd 150 (+12). Tisza: Szenta 20 (+18), Becsej 14 (+20), Titel 206 (+14).

HIREK

Szőlő . . .

Száradt rapon a venyige
rőten hajlik át . . .
Tolja az ősz a szőlővel
teli talyigát.

A kereke megcsikordul
a teher alatt.
Őszi dalokat zörögtet,
amerre halad.

Egy-egy sérgulő szőlőfürt
itt-ott elpotyog.
Főkarkodják a szomjazó
őszi vándorok.

A bogyókat mohón nyomják
a nyelvükkel szét.
S a szivükre csorogtatják
a szőlő levét . . .

SOMLYÓ ZOLTÁN

*

— **Nagy előkészületek Beogradban a szalonikii frontáttörés évfordulójának megünneplésére.** Beogradból jelentik: A szalonikii frontáttörés tizedik évfordulóján rendezendő ünnepségekre nagy előkészületek folynak Beogradban. A főbb utvonalakat már is feldiszitették zászlókkal és drapériákkal, azonkivül a város felett állandóan gyakorlatokat tart a jugoszláv légiflotta, amelyik majd az ünnepélyek során különböző harcászati gyakorlatokat fog bemutatni. Erre a gyakorlatra többszáz repülőgép érkezett Beogradba az ország különböző repülőállomásairól. Nagyban folynak az előkészületek a külföldi delegációk fogadására is. A francia delegációt maga Franhe d'Espere marschal fogja vezetni, azonkivül képviselteti magát az angol, a csehszlovák, a román, a görög, az olasz és a belga hadsereg is.

— **Dr. Lalosevics Jóca körutja kerületében.** Novivrbaszról jelentik: Lalosevics Jóca dr., a szombori kerület radikális párti képviselője, vasárnap Novi és Sztarivrbaszon, valamint Kucorán választói előtt beszámolt a politikai helyzetről. A képviselőt párthivei lelkesen ünnepelték a radikális pártklubban legutóbb elmondott nagyszabásu beszéde alkalmából.

— **A csehszlovák közegészségügyi miniszter Zagrebban.** Zagrebből jelentik: Dr. Tiso csehszlovák közegészségügyi miniszter Ravas csehszlovák nemzetgyülési képviselő társaságában csütörtökön Zagrebba érkezett. A pályaudvaron ünnepélyes fogadtatásban részesitették Tiso dr.-t, aki egy napot tölt a horvát fővárosban és ennek közegészségügyi intézményeit fogja megtekinteni.

— **Uj tanfelügyelő Zsabalyon.** Zsabalyról jelentik: A közoktatásügyi miniszter Markovics Gyorgye zsabalyi iskolakerületi tanfelügyelőt felmentette állásától és a tankerület ideiglenes vezetésével Jankovics B. Milos zsabalyi iskolaigazgatót bizta meg. A zsabalyi tanfelügyelőséghez tartozik a sztaribecseji, titeli és zsabalyi járás.

— **A sztaribecseji dalverseny programja.** Sztaribecsejről jelentik: A sztaribecseji Polgári Dalkör negyvenéves jubileuma alkalmából országos dalversenyt rendez. Az ünnepély vasárnap, október 7-ikén lesz és részletes programja a következő: 1. Reggel 5 órakor zenés ébresztő. 2. Háromnegyed 9-kor bevonulás a vasuti állomásról a városháza elé, ahol Bozsin Szvetozár főjegyző üdvözli a megjelent dalosokat. 3. Háromnegyed 11-kor szentmise a belvárosi római katolikus templomban. Mise alatt a sztaribecseji dalárda vegyeskara énekel. 4. Negyed 12-kor diszközgyülés a Centrál-szálló nagytermében. A diszközgyülést a nemzeti himnusz éneklésével nyitják meg az énekkarok, majd Szmik Gyula, Sztepanov Jovan, Petrányi Ferenc, dr. Popovics Milán, dr. Varró János és Fárbás József mondanak beszédet. 5. Délután 3 órakor dalverseny a Centrál-szálló nagytermében. A dalversenyen a sztaribecseji szerb egyházi, az iparos, a csantaviri, a debeljacsai, a kulai, a noviszadi, a szombori iparos, a kaszinói, a sztarakanizsai, a szuboticai, a topolai és velikikikindai dalárdák vesznek részt. 6. Este 9 órakor monstre-hangverseny a Centrálban. Az összkart valamennyi dalárda énekli. 7. Dijkiosztás.

— **Német ujságirók üdvözlő távirata a jugoszláv ujságiróegyesülethez.** Beogradból jelentik: A mult évben német ujságirók hosszabb tanulmányi kiránduláson voltak Jugoszláviában. Ennek a kirándulásnak az évfordulója alkalmából dr. Pehel, a »Deutsche Rundschau« szerkesztője üdvözlőtáviratot küldött a jugoszláv ujságiróegyesülethez, megemlékezve benne a mult évi szivélyes fogadtatásról. Az ujságiró egyesület szintén meleghangu táviratban válaszolt dr. Pehelnek.

— **Tanitói áthelyezés.** Sajkásszvetiivánról jelentik: A közoktatásügyi miniszter Sztárcsevics Veliszláv járási tanfelügyelőséghez beosztott tanitót a Nikolics Zsivkóné loki tanitónő nyugdijazása folytán megüresedett tanitói állásra Lokra helyezte át.

— **Eljegyzés.** *Kotordcs* Márót, a becskereki cukorgyár tisztviselőnőjét eljegyezte *Benedikt* Pavle, a Trieszti Riunione Adriatica di Sicurta becskereki fiókjának főtisztviselője. (Minden külön értesités helyett.)

— **Pénteken nyilik meg dr. Evetovics Mátyás szerb nyelvtanfolyama.** Dr. Evetovics Mátyás, a szuboticai javadalmi hivatal főnöke engedélyt kapott a város közgyülésétől, hogy szerb nyelvtanfolyamot nyisson. A tanfolyam péntek este hat órakor nyilik meg a polgári iskola földszint 1. számu teremben. A hallgatók hat órától kezdve jelentkezzenek.

— **Nem sikerült a közvetités a sztrájkoló lengyel munkások és a munkaadók között.** Varsóból jelentik: A köznunkaügyi miniszter közvetitése a textilmunkások szervezetének megbizottai és a munkaadók között véglegesen meghiusult és a lodzi ipari kerületben ujból megkezdődött a sztrájk.

— **Időjárás.** A Meteorológiai Intézet jelenti: Északon felhősebb idő, kevés esővel. Általában erős éjszakai lehülés várható.

— **A német és osztrák gazdasági szervezetek állitólag megegyeztek a csatlakozás gazdasági előkészitésében.** Prágából jelentik: A Narodni Listy állitólagos titkos tanácskozásokról közöl hirt, amelyek Bécsben folytak a német birodalmi kereskedelmi kamarák és a bécsi kereskedelmi kamara megbizottai között. A tanácskozáson a lap szerint letárgyalták Ausztria Németországhoz való csatlakozásának gazdasági megoldását. Állitólag olyan megoldást találtak, hogy Ausztria forma *szerint megtartja önállóságát, de tény*legesen a német birodalommal gazdasági egységet fog képezni. Megállapodtak abban, hogy mindkét állam felmondja az összes külföldi államokkal kötött kereskedelmi szerződését, amennyiben azok a legtöbb kedvezmény elvén alapulnak.

Lijka. Október 10—14, szerdától vasárnapig: *Chang.* Melodráma. Ember és vadon époszа, főszereplők: Ladah hindu fiucska és Chang, az elefántok királya.

— **Társasvacsora Becskereken a szuboticai zsidókórház javára.** Becskerekről jelentik: Október 6-ikán Becskereken a szuboticai dr. Singer Bernát Szeretetház-Egyesület helyi bizottsága táncal egybekötött társasvacsorát rendez a szuboticai zsidókórház javára. A társasvacsorán az egyesület elnöksége is résztvesz és az iránt Becskereken nagy érdeklődés nyilvánul meg annál is inkább, mert a becskereki bizottság mindent megtesz az est sikere érdekében.

Orvosi hir. Littmanné dr. *Pollak* Szidónia ujból megkezdi rendelését uj lakásán Sokolska u. 4. sz. alatt (Vái ház).

— **Anglia csak az amerikai elnökválasztás után hozza nyilvánosságra a flottaegyezményt.** Párisból jelentik: A szociáldemokrata párt vezetősége megbizta a párt két képviselő tagját, hogy intézzenek interpellációt a kormányhoz a flottaegyezmény tárgyában. A Matin szerint a londoni francia nagykövet fáradozása, hogy az angol külügyminisztériumot rábirja a *flottaegyezményre vonatokzó* összes okmányok nyilvánosságra hozatalára, azért nem sikerült, mert az angol kormánynak az a véleménye, hogy az amerikai elnökválasztás előtt a korteskedés lázában az amerikai közvélemény félremagyarázná az egyezményt. Az angol kormány csak november hatodika után hajlandó hozzájárulni az okmányok nyilvánosságra hozatalához.

— Ellopták Szlavonbródban egy kivándorló egész vagyonát. Szlavonbródból jelentik: Mandics Mile, szlavóniai munkás családjával együtt Délamerikába akart kivándorolni. Csütörtökön Szlavonbrodban felszállt a Zagreb felé induló személyvonatba és alig néhány perc mulva észrevette, hogy pénztárcáját, amelyben egész vagyonát, 240 dollárt és amerikai utleveleit őrizte, kilopták a zsebéből. A szegény ember a legközelebbi állomáson kétségbeesetten tett jelentést a lopásról a rendőrségnek, amely a tolvaj után erélyes nyomozást inditott. A munkás családjával együtt kénytelen volt utját félbeszakitani és hazatérni.

— Tizenkét évi fegyházra itéltek egy szegedi pékmestert, aki baltával agyonverte a feleségét. Szegedről jelentik: A szegedi törvényszék a napokban tárgyalta Bozsin Vojin harminchétéves szegedi pékmester bünügyét. Bozsin ez év julius 10-ikén baltával agyonverte feleségét, Nedelkov Zorkát. A tárgyaláson a vádlott azzal védekezett, hogy felesége nem törődött vele és egyszer azt is mondta, hogy minek él az ilyen ember, agyon kellene ütni. A kritikus reggelen összeszólalkoztak és az asszony sulyosan sértő szidalmakkal halmozta el urát. Bozsin dühös lett, felkapott egy baltát és több ütést mért a felesége fejére, aki összeesett és meghalt. A kihallgatott tanuk azt vallották, hogy Bozsin durva, iszákos ember volt, aki többször megfenyegette feleségét. A biróság rövid tanácskozás után tizenkét évi fegyházra itélte a feleséggyilkos pékmestert.

— Halálra gázolt a gyorsvonat egy négyéves kislányt. Zagrebből jelentik: Borzalmas szerencsétlenség történt csütörtökön reggel Zagrebban a Száva pályaudvar közelében. Poszpisl Hella négyéves kislány a pályudvar melletti vasuti sorompón akart átmenni, alig ért azonban a vágányra, amikor teljes sebességel robogott el arra egy gyorsvonat, amely halálra gázolta a kislányt. A szerencsétlen leányka testét a vonat kerekei darabokra szaggatták. A zagrebi rendőrség nyomozást inditott annak kideritésére, hogy a szerencsétlenségért terhel-e valakit felelősség.

— A szombori Anyák Egyesületének teadélutánja. Szomborból jelentik: A szombori Anyák Egyesülete vasárnap, október 7-ikén délután négy órakor a Szloboda nagytermében tánccal egybekötött teadélutánt rendez.

— Betörtek Beograd legrégibb kézmüárüüzletébe. Beogradból jelentik: Csütörtökre virradó éjszaka vakmerő betörést követtek el a Pavlovics Anasztáz-féle Kralja-Petra-uccai kézmüáru nagykereskedésben. A betörők az irodának az udvar felé nyiló ablakán keresztül hatoltak be a raktárhelyiségbe és onnan nagymennyiségü vászon és selyemárut loptak el. A betörést csak reggel az üzletnyitás alkalmával fedzték fel és arról azonnal jelentést tettek a rendőrségnek, amely a tettesek kézrekeritésére erélyes nyomozást inditott. Érdekes, hogy az üzlet, amelyet most a betörők meglátogattak, több mint százötven éves és egyike a főváros legrégibb cégeinek.

Gyomor- és hasbántalmak, izgékonyság, migrén, kimerültség, szédülés, szivszorulás, rémes álmok, ijedtség, általános rosszullét, csökkent munkaképesség már nagyon is kétségbeejtő esetekben megszüntek azáltal, hogy a beteg naponkint reggel éhgyomorra megivott egy pohár természetes »Ferenc József« keserüvizet. Orvostanárok dicsérik azon értékes szolgálatokat, melyeket a *Ferenc József* viz járványok idején is mint biztos és enyhe hashajtó teljesit. Kapható gyógyszertárakban, drogériákban és füszerüzletekben.

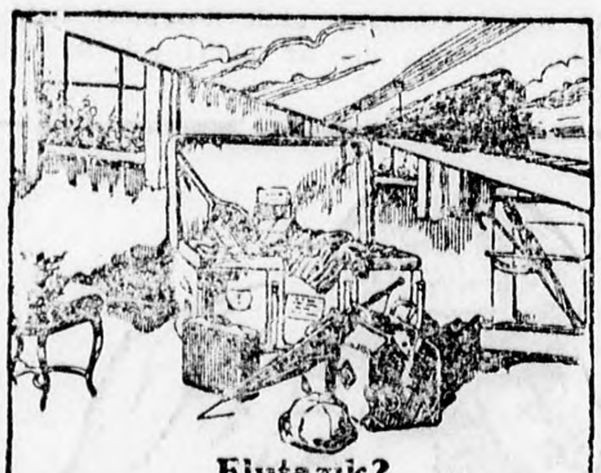

Elutazik?
Ne felejtsen el
Aspirin tablettákat
magával vinni. Bevált szer, fejfájás, idegesség kimerültség és más bántalmak ellen.
Követelje azonban az eredeti „Bayer"-csomagolást, a kék-fehér-piros szavatossági jeggyel.

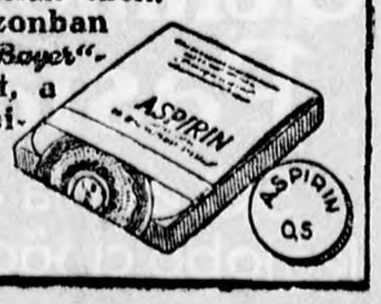

— Noviszadon egy vasutas sulyosan összeszurkált egy éjjeli mulató tulajdonosát. Noviszadról jelentik: Milunovics József, noviszadi vasuti alkalmazott szerda éjjel ittasan tért be Koen Salamon Kamenica-uccai éjjeli mulatóhelyére és ott garázdálkodni kezdett, mire Koen kidobta. Milunovics erre az uccán téglát ragadott és avval beverte a mulató ablakait. Koen Salamon erre kiment az uccára, Milunovics után, aki egy hatalmas konyhakéssel rátámadt Koenra és a lábán sulyosan összeszurkálta. Milunovics a késelés után elmenekült, üldözői azonban a Mátyás király-ucca sarkán utolérték és átadtak a rendőrnek.

— Tisztviselőredukció Belacrkván. Belacrkváról jelentik: A város képviselőtestülete legutóbbi közgyülésén elhatározta, hogy az állami adókat nem hajtja be tovább, emiatt több adóhivatali tisztviselőt elbocsát. Elhatározták még, hogy az egész városi tisztviselői kart felülvizsgálják és a felesleges alkalmazottakat haladéktalanul elbocsátják.

— Noviszadon egy kocsi ismeretlen utasai több lövést tettek egy rendőrre. Noviszadról jelentik: A noviszadi postarablással kapcsolatosan a rendőrség kedd éjjel valamennyi Noviszadra vezető országutat megszállott, hogy megakadályozza a tetteseknek, hogy a városból kijuthassanak. A Pasicsevóra vezető országuton Jovanovics Szvetozár, klisszai rendőrtizedes volt őrszemen, amikor tőle néhány lépésnyire több lövést hallott. A lövések irányába ment és az országuton egy vele szembejövő kocsival találkozott, amelyen három ismeretlen ember ült. A rendőr megkérdezte a kocsi utasait, hogy ők lövöldöztek-e, mire az egyik azt felelte, hogy igen, azért, mert sok pénz van náluk és esetleges megtámadtatás ellen akartak igy védekezni. Ezalatt a kocsi másik utasa ráfogta a fegyvert a rendőrre és több lövést tett rá. A rendőr a kocsi mögé bujva elkerülte a golyókat. Közben az egyik utas a lovak közé csapott és a kocsi Pasicsevó irányába vad vágtatással elmenekült. A rendőr még az éjjel fellármázta a lovasrendőrséget, amely a kocsi üldözésére ment, de azt már nem tudták utolérni. Az ügyben folyik a vizsgálat.

— Prágában megkezdték a csehszlovák-jugoszláv kereskedelmi szerződés tárgyalását. Prágából jelentik: Szerdán kezdték meg Prágában Csehszlovákia és Jugoszlávia delegátusai a két ország között létesitendő kereskedelmi szerződés előkészitő megbeszéléseit. A jugoszláv delegáció tagjai csütörtökön Pilsenbe rándultak át, ahol megtekintették a Skoda-müvek gyártelepeit.

— Szerencsétlenség fegyvertisztitás közben. Titelről jelentik: Schwáb Lőrinc titeli fürészmalomtulajdonos szerdán fegyverét tisztitotta. Amikor a tisztitással elkészült, a fegyverbe egy töltényt helyezett és a puska ismeretlen okból elsült. A golyó Schwábot a jobb szemén és az orrán sulyosan megsebesitette. A szerencsétlenül járt malomtulajdonost a noviszadi kórházba szállitották.

SPORT

Az elmaradt Szoko—SzAK mérkőzésért mindkét egyesület kártéritést követel

Az egyesületek kölcsönösen feljelentették egymást az alszövetségnél

Vasárnapra a vidéki első osztályban esedékes mérkőzések között a *Szoko—Szentai AK* meccs volt kisorsolva, amelyet Szomborban kellett volna lejátszani. Szombaton délután a Szoko arról értesitette a szentaiakat, hogy *a szombori rendőrség nem engedélyezi vasárnap délután az esedékes mérkőzés lejátszását* és ezért délelőtt fogják azt megtartani. A SzAK nem vette tudomásul a Szoko bejelentését, ragaszkodott az előzőleg levélben délutánra jelzett kezdéshez és bár — hir szerint — a csapat tagjai vasárnap reggel megérkeztek Szomborba, nem állt ki délelőtt a mérkőzésre. Kulunesics biró, aki ugyancsak vasárnap reggel Szomborban tartózkodott már, a Szoko vezetőitől értesült a mérkőzés időpontjának előrehozatáláról, a jelzett időben megjelent a pályán, ahol ekkor csak a Szokot találta. Miután a szabályos várakozási idő elteltével sem jelent meg a SzAK csapata a pályán, Kulunesics eltávozott.

A szombori mérkőzés elmaradása ilyen előzmények után most az alszövetség elé került, amely hivatva van tisztázni az ügy minden részletét. A szabály értelmében ugyanis, *ha valamely fél nem jelenik meg a bajnoki mérkőzésen, akkor a pontokat az ellenfél javára kell igazolni.* A szabály azonban arról is rendelkezik, hogy a bajnoki mérkőzést rendező egyesület *tartozik kellő időben közölni ellenfelével a mérkőzés megtartásának időpontját* és ennek elmulasztása esetén ő viseli a következményeket.

A meccs elmaradásának ügye — a jelek szerint — a legrövidebb időn belül tisztázásra kerül, amennyiben az elbirálásra illetékes fórum, az alszövetség intézőbizottsága szerdai ülésén már foglalkozott is a kérdéssel. Az intézőbizottság ugyanis már megkapta Kulunesics biró jelentését, amely az eljárás megindításának alapjául szolgál. Kulunesics jelentésében azt irja, hogy őt Szomborban a Szoko vezetősége értesitette, hogy a mérkőzést a rendőrség intézkedésére délelőtt kell lejátszani és felkérték, hogy *féltizkor legyen kint a pályán.* A biró eleget is tett a felkérésnek, azonban *a SzAK nem jelent meg* és ezért kénytelen volt a mérkőzést lefujni. A biró jelentésében megemliti, hogy *a mérkőzést hirdető plakátokon eredetileg délután félnégyre volt jelezve a mérkőzés kezdete, ezt azonban piros ceruzával áthuzták és féltizre javitották ki.* Megemliti még Kulunesics jelentésében azt is, hogy *tudomása szerint a SzAK játékosai vasárnap délelőtt már Szomborban tartózkodtak.*

Az intézőbizottság szerdai ülésére ebben az ügyben egy másik beadvány is érkezett — a Szokotól. Ebben a beadványban *a szombori egyesület feljelenti a SzAK-ot,* hogy nem volt hajlandó vasárnap délelőtt kiállni a bajnoki mérkőzésre, noha szombaton délután közölték vele, hogy a rendőrség csak délelőttre engedélyezte annak megtartását. A Szoko ezért azt kéri, hogy az intézőbizottság igazolja javára a mérkőzést és kötelezze a Szentai AK-ot a felmerült költségek megfizetésére.

Az intézőbizottság az ügyet kivizsgálás céljából **kiadta a beteg másodtitkárt helyetesitő *Szegedinszki*** Nesztor első titkárnak azzal, hogy a vizsgálat eredményéről a legközelebbi ülésen tegyen jelentést. Szerdán este, az intézőbizottság ülése után *bekutott az alszövetséghez a SzAK jelentése* is ebben az ügyben, amely a következőkben rekonstruálja a történteket:

— A hét elején a Szoko levélben értesitett bennünket arról, hogy a vasárnapra kisorsolt bajnoki mérkőzést délután félnégykor kezdjük. Szombaton délután 3 órakor felhivott bennünket telefonon a Szoko egyik vezetője, aki közölte velünk, hogy a Sport vasárnapra lekötötte a Bácskát és ezért *a mi mérkőzésünk rendezéssel fenyeget.* A szombori vezető felajánlotta, hogy kétezerötszáz dinárért *hajlandók átjönni Szentára játszani.* Elnökünk, aki a szombori vezetővel beszélt, kijelentette, hogy az ügyet meg kell beszélnie a vezetőség tagjaival és néhány órával későbbre igérte a választ. A vezetőség ugy találta, hogy a Szoko által kért összeget nem fizetheti meg, miután már nincs idő a meccs reklámozására és az esős idő miatt egyébként is kevés közönségre van kilátás. Ennek ellenére is segiteni akartunk a Szokon és a második telefonbeszélgetésen — délután 5 órakor — elnökünk közölte a Szokóval, hogy *ezerhatszáz dinár költségmegtérités ellenében hajlandók vagyunk őket Szentán fogadni.*

— A Szokó vezetője erre kijelentette, hogy a felajánlott összeg kevés, nem jönnek Szentára, ellenben *a rendőrség délutánra betiltja a mérkőzést és nekünk délelőtt kell kiállni.* Elnökünk nyomban tiltakozott a követelés ellen és kijelentette, hogy azt nem veszi egyesületünk tudomásul, miután *a játékosokat az idő rövidsége miatt nem lehet már értesiteni.*

— Vasárnap hajnalban csapatunk több játékosa elutazott Szomborba, ahol szállodában vettek szobát, hogy kipihenhessék magukat, többen pedig délután utaztak a csapat után. A levélben jelzett időpontban meg is jelentek a Szokó-pályán, miután azonban sem az ellenfél, sem a biró nem jelentkezett, mérkőzés nélkül visszatértek Szentára.

A SzAK ezekután arra kéri az alszövetséget, hogy *kötelezze a Szokót a költségek megtérítésére és a mérkőzés győztesének a SzAK-ot ismerje el.*

Szegedinszki főtitkár a jövő heti ülésen előterjeszti javaslatát ebben az ügyben az intézőbizottságnak, amely hivatva van a különös ügyben határozni.

Rapid—Viktoria Zsiskov 3:1 (3:1). Bécsben a Hohe Warten játszották a mecscset, amely a két csapat harmadik találkozása volt a Középeurópai Kupában. A Rapid az első félidőben hatalmas erővel támadott és Horváth, Schramseis (tizenegyes) és Wessely gólja ival biztosan győzött. A Viktoria Zsiskov gólját Novak rugta. Szünet után a prágai csapat volt fölényben, de eredményt nem tudott elérni. A Középeurópai Kupa döntőmérkőzését tehát a Rapid vivja meg vasárnap a Ferencvárossal.

SZINHÁZ

Naponta kétszer fejezték le Kiss Ferencet a betiltott „Danton halálá"-ban

Beszélgetés Karl Heinz Martinnal, a legjobb német rendezővel, a szökött kispappal, akit a nyomorúság tanitott meg az életre és az élet a rendezésre

Hogy lett a vándorszinészből Reinhardt riválisa?

(Budapesti munkatársunktól.) A Magyar Szinház hátsó folyosóján félmeztelen alakok futkároznak, nők, férfiak, a francia forradalom megelevenedett figurái, rongyosak és félelmetesek, a lépcsőn egy vén jakobinus szalámit eszik, az orrán cvikker remeg és a drágaságról panaszkodik a hóhérnak, aki megértően bólogat.

— Bizony, én se igen tudok kijönni a gázsiból — mondja a vérszomjas hóhérlegény és olyan szomoruan néz vérbenforgó bögölyszemeivel, hogy muszáj megsajnálni.

A szinpadon most peregnek a »*Danton halála*« utolsó izgalmas jelenetei. *Karl-Heinz* Martin bricseszben áll egy diszlet mögött és szinte a tekintetével dirigálja a játékot. Minden ugy megy, mint a karikacsapás. A szinpad a kivégzési teret ábrázolja, itt a guillotine, mellette a hóhér a pribékjeivel, köröskörül pedig egy két méter magas karzat, amelyről az ucca népe élvezi majd a kivégzést. Impozáns kép. Több mint százötven marcona ember, piros és kék szinek orgiája, a forradalom rikitó masszája, amely forr és sistereg. A csőcselék ordit. A rendező bosszusan a sipjába fuj és a fütty süvit, akár egy puskagolyó. Csend támad. *Az orditást megismétlik.* Ismét rossz. A rendező sipol, mint egy vasuti kalauz, az orditás most már vészesen felharsan és dübörög, hogy beleremegnek a kulisszák. Karl-Heinz Martin megvan elégedve a bőgéssel. A játék folyik tovább. A térre begördül a kordé, amelyen a halálraitélteket hozzák. *Danton (Kiss Ferenc), Desmoulin (Táray)* és társai állnak büszkén, emelt fővel. Halálos csendben fogadják őket. A tömeg megrohanja az emelvényt, valóságos verekedés folyik egy-egy helyért, mindenki látni akarja a halálukat. Grandiózus jelenet. Aztán a végső akkord: *Danton feje a fürészkosárba hull...*

A függöny összecsapódik. Tiz perc szünet. Azalatt ki kell pihenni magukat a szinészeknek, mert a próbát ismét elejétől kezdik. *Éjjel-nappal megállás nélkül dolgoznak.* Kiss Ferenc halálos fáradtan mondja:

— *Naponta átlag kétszer fejeznek le. Azt se tudom már hol áll a fejem.*

Robespiere (Hegedüs Gyula) *csendesen* megjegyzi:

— Pedig a századik előadásig még jó néhányszor szükséged lesz rá.

A két vezér, a halálos ellenségek most a legjobb barátságban sétálnak fel és alá. Robespiere belekarol Dantonba, mintha csak nem is az ő parancsára cepelték volna az előbb a vérpadra szegény Dantont.

Szünet közben meginterjuvolom Karl-Heinz Martint, a zseniális német rendezőt. Nem szeret magáról beszélni:

— Egyáltalán nem vagyok érdekes ember. A rendezés a véremben van, ezzel születtem. Reinhardt tanitványának vallom magam.

Szinházi körökben viszont ugy beszélnek róla, mint a riválisáról.

— Hogy került a szinpadhoz?

— Még a kölyökkoromban. Délnémet vagyok, a szüleim egyszerü vallásos parasztok, akik mindenáron papnak akartak nevelni. *Kolostorba adtak és itt láttam először szinházat.* Vallásos misztériumokat játszottak, primitiv, középkori darabokat, de rám mélységes hatást gyakoroltak és ekkor már tudtam, hogy *sohase lesz belőlem kispap. Megszöktem és egy vándortruppoz szegődtem. Itt először* mindenes voltam a társulatnak, kulisszatologató, kellékes, világositó, aztán szinész. *Rengeteget koplaltam és nyomorogtam.* De nem csüggedtem egy pillanatra sem. Később egy önálló társulatot szerveztem, ennek én lettem a rendezője és igazgatója. A kis gárda sikert aratott és innen datálódik életem második nagy fejezete: felfedezett Reinhardt. Magával vitt és ettől kezdve mint az ő segédrendezője dolgoztam Berlinben.

— Melyik előadását tartja a legjobbnak?

— Mindegyiket szeretem. Azt hiszem, hogy az »Élő holttest«-nek volt a legnagyobb sikere. Ezt egyidejüleg két berlini szinházban adták. Egyiket az én, a másikat Reinhardt rendezésében. Ő is én is más felfogásban hoztuk ki.

Hogy melyik volt a jobb? Erre nem felel.

— Milyen szempontok vezetik a rendezésnél?

— Egyetlen szempontom van csak: *megközeliteni a valóságot.* Visszaadni az életet. *Azt, ami történik és ugy ahogy történik.* Nem komédiát, hanem tárgyilagos igazságot. Szerintem a szinpad megölője a kiagyalt, hazug história, amely csak a fantáziának a játéka, de sohasem az életé.

— Ki a kedvenc szerzője?

— *Toller.* És minden olyan drámairója a világnak, aki igazat ir.

— Mi a véleménye Piscatorról?

— A legjobb. Érdekes és forradalmi volt amit tett. De látja, belebukott. Mert ő is a mese területére kalandozott, ahelyett, hogy a rideg valósághoz ragaszkodott volna. A szinpad nála megszünt szószék lenni, légvárakat épitett, amelyek elomoltak a semmibe. *A hazugság napjai megvannak számlálva. Az igazságok örökké élnek.*

— Büchner drámáját mennyi ideig tanulmányozta?

— Két hétig. Elolvastam vagy huszonötször, amig végre alaposan megismertem az összes figurákat. Ekkor már tudtam a teendőmet, hogy mit lehet kihozni az egyes szerepekből és jelenetekből.

Mig velem beszél, folyton dolgozik. Az interju közepén félbehagyja a mondatot és hátraszól: »Együtt vannak a dobosok?« Mikor igenlő választ kap, tovább folytatja a diskruzust.

— *Sohasem ragaszkodom az eredeti szöveghez* A legjobb szinpadi szerző is tévedhet. A munka lázában ihletem támad, akárcsak a költőknek versirás közben, ötletszerüen akadok rá ujabb lehetőségekre, persze ilyenkor nem törődöm senki másnak az intenciójával, hanem *azt csinálom, amit a pillanat parancsol, törlök vagy hozzáadok.*

— És mit szólnak hozzá a szerzők?

— Még eddig egyik se haragudott meg.

Például a jó Bühner, a huszonhárom éves kamasz zseni is hiába mérgelődne, tekintve, hogy közel száz esztendeje nyugszik a sirban. Karl-Heinz Martintól mindenki elvan ragadtatva, de azért nem titkolják el, hogy *tulságosan sok helyütt beleértotta magát az iró munkájába* és némely jelenetben egészen meghamisitotta az eredeti felfogást. Inkább dekorativ, mint irodalmi hatásokra törekszik.

— A rendező rendezzen és ne irjon — mondják a pesti szinpadi szerzők. Karl-Heinz Martin azonban nem kiváncsi senkinek a véleményére. Még a direktornak se enged beleszólást a munkájába. Mikor az első próbánál benyujtotta a listát, hogy mi mindent kiván a diszletekhez, kétségbeesett a jó Faludi. *Hétszázötven méter bársonyt és ezernyolcszáz méter diszletvászont kért. Egy röffel se kevesebbet.* Egy vagyonba kerültek a statiszták festői rongyai. De a rendezővel nem lehetett alkudni.

— Németországban már bemutatták a Danton halálát?

— Az én rendezésemben csak márciusban kerül szinre a berlini Volksbühnében. Ugyanigy, ahogy itt hoztam ki.

— Nem zavarja a nyelvi különbség? Hogy nem tud magyarul?

— Az első napokban kissé furcsa, amig meg nem szokom, de zavarni nem zavar. Bukarestben románnyelvü előadást rendeztem, Koppenhágában dán szinészekkel dolgoztam, minden nehézség nélkül, a játék a fontos, nem a nyelv, *ha a szinész kigyul és égni a szinpadon, a szavak elvesznek és csak a játék marad meg.* Szinte azt mondhatnám: a jó szinész internacionális. Itt vannak például a Hudozsesztveniek. Ki értette orosz tirádáikat Európában? *Mégis mindenkinek a szivéhez férkőztek és felejthetetlen élmény maradt a játékuk mindazok számára, akik csak egyszer is látták őket.*

A segédrendező jelenti, hogy a tizenkilenc képből álló drámai sorozat első szine, a *Palais Royal* erkélye fel van állitva. A próba ismét elkezdődik. Mert holnap este már nyilvános főpróba lesz. Odalép hozzánk eredeti kosztümjében *Julie (Tőkés* Anna) a »csőcselék« felsorakozik, egy kis segédrendező rekedtre orditja magát:

— *Hol van Filippeau?*

A jó Filippeaut (Jávor) a titkári irodából hurcolják elő. Nagyon anakronisztikusan hatnak ebben a forradalmi miliőben a mai divat szerint öltözött hirlapirók és a bricseszes ingujjas rendező. Hátul, Faludi igazgatóval diskurálva itt huzódik meg szerényen *Márkus* Zsigmond is, akit szintén a boszorkány német rendező hire vonzott ide. Amikor a próba kezdetét veszi, a vendégeket udvariasan letessékelik a nézőtérre. A szinpad ugyis zsufolva van jakobinusokkal és Páris külvárosának fantasztikus alakjaival. Az ügyelő megadja a jelt és Kiss Ferenc, a mokány Danton sóhajtva igazitja meg a kravátliját izmos bikanyakán:

— *Viszket, erősen viszket, érzem, hogy nemsokára megint lefejeznek.*

Tamás István

November elején megnyilik Zagreb harmadik szinháza. Zagrebből jelentik: A zagrebi nemzeti szinház és a Tuskanacon levő operettszinház mellett november elején ujabb szinházat kap a horvát főváros. A város centrumában levő Frankopanska-uccában már évekkel ezelőtt megkezdték egy drámai szinház épitését. Az épitési munkálatok azonban anyagi nehézségek miatt többször megszakadtak. Ez év elején sikerült az épitkezésre megfelelő összegü hitelfedezetet találni és a munkálatok teljes erővel megindultak. Az uj szinházat, amelyben hétszáz néző számára lesz hely, november elején már meg is nyitják. A szinházavatást a zagrebi nemzeti szinház igazgatósága nagyarányu ünnepségekkel fogja egybekötni és azon minden valószinüség szerint egy horvát iró drámáját fogják szinrehozni.

KÖZGAZDASÁG

Szenta város továbbra is behajtja az állami adót

Szentáról jelentik: Az uj adótörvény 1929. év január elsején lép életbe. A törvény értelmében az állami adó kezelését és behajtását az állami közegek végzik. Kivételesen jogosultak a községek a kezelési teendők ellátására, ha irásbelileg kijelentik az illetékes pénzügyi hatóság előtt, hogy legalább három évig kötelezik magukat erre.

A szentai járási pénzügyigazgatóság Szenta városát is felszólitotta, hogy október hó 20-ikáig nyilatkozzék, hajlandó-e az adóelőirást, kezelést és behajtást magára vállalni a törvényes feltételek mellett.

Szenta város közgyülése szerdán délután több, mint egy óra hosszat tárgyalta ezt a kérdést és dr. *Felsőkegyi* András adóügyi tanácsnok ismertetése után a közgyülés elfogadta a gazdászati bizottság javaslatát, amely szerint a város hajlandó elvállalni az állami adók körüli teendők végzését, ha az állam az adóhivatali személyzet fizetéséhez és az anyagi kiadások fedezéséhez szükséges összeget megtéritti Ezek a költségek évi 685 000 dinárra rugnának. Ehelyett azonban öt százalékot is elfogadna a város az összes behajtott állami adók után. Amennyiben az államkincstár nem fogadja el ezt az ajánlatot, a város nem hajlandó az állami adóügyeket továbbra is kezelni.

Október 1-én életbelépett az uj litván vámtarifa. Az uj litván vámtarifa október 1-én életbelépett és ilyenmódon az egyes államok különböző elbánás alá kerültek, ami a külkereskedelmi forgalmat igen megnehezíti. A különböző vámtételek közül legsulyosabbak azok, amelyeket Lengyelországgal szemben állitottak fel, mert ezek 100%-kal magasabbak a normálisnál. Ennek következtében a lengyel import Litvániába teljesen lehetetlenné vált. Miután eddig lengyel áruk Németországon és Lettországon keresztül kerültek Litvániába, a litván kormány elrendelte a származási bizonyitványok beszerzését, ami a közvetitő kereskedelmet megakadályozza. A politikai bonyodalmakon kivül most megkezdődött a tényleges vámháboru Lengyelország és Litvánia között.

Székely-áruház
árui és árai utolérhetetlenek
103 7

TÁRCA

Pilátus

Irta: Ifj. Hegedüs Sándor

Bölcs ember volt Pilátus, aki nem szerette az élet érdességeit, csak az elsimuló nyugalmat. Elhuzódott minden elől, ami izgalomadó volt, neki a béke kellett, a zavartalanság. Mikor nyugalomba vonult, Sziciliában éldegélt és hiába kérdezték, mi történt Jézussal ott Judeában, az ő idejében... — nem emlékezett semmire. Ő békét akart, nem akart emlékezni. Bölcs ember volt Pilátus és az ő alakja járt eszemben, mikor Svájcban, a meredékes hegyoldalon a sikló vitt fel Pilátus hires hegyére.

Micsoda látvány. Magányos hegyóriások örökhólepte csucsai, sorakozó sorban vonulnak fel a láthatár szélén. Nemes verseny van közöttük, melyik emeli fel magasabbra a fejét a ritka levegőben, hogy égbenyuló erővel hirdesse a hegylánc kőakaratát. És középen Pilátus, jó kétezer méter magasan, ő a különálló hegy, amelynek lábainál tükörcsillogással simulnak a partodalakhoz a hires tavak: Svájc büszkeségei!

Mennyei kép, szines, erőteljes, határozott. Benne van Svájc kemény ereje, tiszta jelleme.

A korlátoz támaszkodva néztem le a messze völgybe, ott a nagy hotel mellett. A közelben padok voltak, fáradt turisták pihentek rajtuk. Az egyiken egy öreg ur ült és nézett a messzeségbe a Jungfrau, Mönch, az Eger felé; szeme a távlatot kereste, a közelség nem érdekelte. Kedves arcu öreg ur volt, nyugodt, megbékélt vonásu. Amint elnéztem, ismerősnek tetszett. Felé mentem, felismertem. Rozner volt, az öreg gyáros. Évek óta nem hallottam róla, pedig egyidőben jól ismertem; aztán eltünt szemem elől és most itt hirtelen fölbukkant. Odaléptem hozzá és üdvözöltem. Finoman fogadta köszönésemet és leültetett maga mellé.

— Csodaszép látvány, — szóltam én.

— Megnyugtató, — felelte ő.

— Kár, hogy csak két óra van a vonat indulásáig! — Keseregtem.

— Nekem van elég időm! — válaszolta.

— Hogy-hogy? — tudakoltam.

— Itt lakom! — felelte.

— Szép nyári tartózkodás! — fűztem tovább a szót, de ő szükszavuan válaszolt:

— Én mindig itt lakom!

Csodálkozva néztem rá:

— Télen is?

Fejével intett:

— Mindig!

— De hát hogyan lehet ez? — kérdeztem. Egész évben itt fent lakik a zord magányban, mikor ott lent vannak az enyhe völgyek, kedves házaikkal, a melegség, az otthon kedves fészkei. Én ezt nem birnám elviselni!

— Kedves öcsém, — szólt ő — én sem egyszerre jöttem ide. Ha egyszerre idejöttem volna, azt én se birtam volna ki. Ahhoz sok idő kellett, hogy én ide érjek, sok idő — egy egész élet! — Kissé elhallgatott, én nem mertem szólni, itt fenn a hegytetőn, a magánosság hazájában, a magános ember szava meghatott.

Némán ültünk egy darabig, mig végre én öntudatlanul szóltam: — Mily szép a völgy... ott Sempach és a nyájas erdők!...

Erre válaszolt: — A völgy!... Milyen messze van az már tőlem. A bájos kertek... és a pálmás ligetek!... Azelőtt, mig a feleségem velem volt, a Rivierára jártunk minden évben. Hogy szerettem ott lenni a pálmák, a virágok között.. azt hittem, mind nekem nyilnak! De nem igy volt megirva a sors könyvében, hogy boldog legyek! Valami angol ur ismerkedett meg velünk, aki autójával járta a tenger vidékét, az feleségemnek udvarolni kezdett, mire észrevettem a dolgot, más késő volt Szemrehányást tettem az asszonynak; amire az volt a válasz, hogy elhagyott és megszökött az angollal. Én pedig magamra maradtam két gyermekemmel.

Többet nem mentem a Rivierára! Mig a gyermekeim velem voltak, a Lago Maggiore partjain üdültünk. Ott is szép volt. Volt gyümölcs és napfény bőven. Lehetett fürödni a tóban, enyhe nyár volt még októberben is. Már azt hittem, hogy megbékülök a világgal... béke lesz részem. Ekkor jött közbe a háboru. Mikor kitört, a fiam még csak tizenhétéves volt. De aztán bekerült a háboruba — és elesett! Az olasz tavakhoz se mentem többet.

Akkor még velem volt a lányom. Azzal idejöttem a Vierwaldstätter tóhoz, ide a hegy oldalába, Fuhrigenbe. Kedves hely. A hegy fenyvessel van borítva, üde levegője van és a tó csendes vize a békét hirdeti! Itt voltam több éven át az én kedves leányommal. De a végzet sarkamba szegődött! Leányom a turistaságra adta magát és egyik kirándulás után a másikra ment. Nem szerettem ezt a szenvedélyét, többször szóltam is neki, de mindig azzal érvelt, hogy egyetlen öröme. Igy történt aztán, hogy mikor hetedmagával a Jungfraura mentek, nem tértek többé vissza. Bezuhantak valamely szakadékba vezetőstül együtt és mind odavesztek! Megtalálni megtaláltuk őket, de felhozni a szakadékból nem tudtuk és az örök hóban van a sirja és a szemfedője is a hólepel, mely soha el nem tünik róla, hanem évről-évre jobban befödi!... Ez volt lányom életének vége és ezzel az én életemnek is vége lett! Ő volt az utolsó szál, mely az élethez kötött és mikor ez elszakadt, mikor az ő életfonalát elvágták a Párkák, akkor befejeződött az enyém is, mert a világ többé engem ezek után nem érdekel! Nincs senkim, akiért érdemes volna élnem, csak rengeteg fájdalmam, amelyet el kell zsendítenem. Igy kerültem ide! A sors kitépett mindenkit mellőlem, akit szerettem és én kitéptem magamat az életből! Ez a magányos, elszigetelt hely, ez illik hozzám és nem az élettől duzzadó város! Itt vagyok én jó helyen és ha az élet elhagyni készül, itt ez minden feltünés nélkül történhetik meg! Mert ha lehunyom a szememet, itt nem látok szerető tekintetet, mely rám mered, sem én nem nézek megtörő szemmel fájdalmas szemekbe. Ez a hely az, mely hivatva van arra, hogy az én életem hullámjátékát végérvényesen kisimitsa. Elsimitsa — a semmibe! Aztán jöjjön a néma csend!

Itt elhallgatott. Megilletődve néztem rá, de szólni nem tudtam.

A Pilátus-vasut harangja csendült meg, az utasoknak fel kellett szállni. Felálltam, ő is velem jött. Mikor az állomás felé lépegettünk, akkor mertem csak félve szólni: — És sohasem jön le többé a városba, az emberek közé?

— Soha! — mondta határozottan.

— Hát nincs valami ismerőse vagy rokona, akinek valami levelet vagy üzenetet akarna esetleg küldeni!

Nem felelt. A hegypályához értünk, nekem be kellett szállanom. A kezemet megszoritotta erőteljesen Ekkor ujra kérdeztem:

— Nos, mit üzen ismerőseinek?

A vonat lassan megindult. Elereszettette kezemet és utánam kiáltotta:

— Pax vobiscum!

✲

Kovács-féle **nagyenyedi arckenőcs** évtizedek óta ezreken a legjobb **ARCÁPOLÓ** Kapható minden gyógyszertárban, drogériában és illatszertárban

JUGOSZLÁVIAI FŐLERAKAT **Drogeria Hercl Subotica** Aleksandrova ulica 1. — Telefon 165. 9439

Hosszu lejáratu részletre

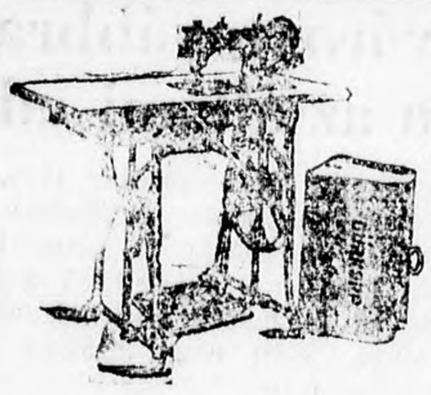

Dürkopp- és Minerva-varrógépek
Dürkopp-, Orkan-, Puch- és Gloria-kerékpárok
Columbia- és Thalia-gramafonok és gramafonlemezek

Központi gyári lerakat:

S. AD. ENGL, SUBOTICA

Palići ut 10

Fióklerakatok:

Subotica, Rudićeva ul. (Gyümölcspiac)
Zagreb, Gundulićeva ul. 8.
Staribečej, Kralja Petra ul. 2.
Novisad, EXPRESS, J. HORVÁTH, Pašićeva ul. 19.
V.-Kikinda, STEVAN JOVANOV
V.-Bečkerek, ARMIN GRÜNFELD I DRUG
Osijek, ALEXANDER EGER I DRUG, Strossmayerova ul. 3.
Vinkovci, ALEKSANDER EGER I DRUG, Kumičićeva ul. 21.

Képviseletek az ország minden részében!

9190

Ingyen fát nem adunk, ellenben 26 dinárért **kaphat** 100 kg. kemény hulladék I-a tüzifát házhoz szállitva. Poroszszén, ostrauí koksz kapható **J. Vujković i Drugnál, Subotica. — Tel. 6-68**

NYILT-TÉR

Köszönetnyilvánitás

Mindazoknak, kik felejthetetlen fivérünk, nagybátyánk, illetve unokatestvérünk

Kovács Sándor

noviszádi kereskedő elhunyta alkalmával részvétükkel fájdalmunkat enyhiteni igyekeztek, ezuton mondunk hálás köszönetet.

Novisad, 1928. október 3.

10378 **A gyászoló Kohn-család**

Ovás

Tudomásunkra jutott, hogy ugy Szuboticán, mint vidéken egyesek, férfiak és hölgyek a Bácsmegyei Napló nevében jelennek meg s a Bácsmegyei Napló, illetve egyéb kiadványok részére hirdetési megbizásokat kérnek és vesznek fel.

Felhivjuk a figyelmet arra, hogy mindenkitől, aki a Bácsmegyei Napló, illetve a Minerva-nyomda nevében megrendelésért jelentkezik, kérjenek megbizólevelet, nehogy a rendelők misztifikációknak essenek áldozatul.

Tisztelettel

Minerva-nyomda r. t.
Bácsmegyei Napló kiadóhivatala.

Poziv

Jovan Buhner hotelijer iz Kovina predao je nami svoj hotel u Kovinu i zato pozivamo sve kreditore, da svoja potraživanja kod nas do 14-og oktobra prijave, jer inače mi kasnije prijavljena potraživanja ne možemo u obzir — prilikom isplate kupovne cene — uzeti.

Kovin, 3. oktobra 1928. god.

Anton Rajh
Mihajlo Jokić
10387 hotelijeri, Kovin.

Jó állapotban lévő Gräf & Stift gyártmányu csukott

luxusautó

6 üléses, külön nyári karosszériával

olcsón eladó

Megtekinthető:

Weifert - sörlerakatban Novisad, Uspenska 5.

10380

Üzleti berendezések

pultok állványok, irógépek stb., együtt és külön külön is eladók

Berger Gyula

Subotica, Terezijina ulica 3.

10381

Az összes

háztartási felszerelési cikkek
takaréktüzhelyek
rezsók
mosógépek
vasalók
fürdőkályhák

villanyüzemre.

A noviszádi villamostelep a villamosáram háztartási célokra való felhasználásánál cca hetven százalékkal olcsóbb áramot ad. Az üzemköltség 10 %-al alacsonyabb a gáznál.

Mi den háztartás részére nélkülözhetetlen. Kérjen ismertetőt vagy tekintse meg raktárunkat és be fogjuk bizonyitani, hogy a háztartási kellékek villamos tása IDŐ-, SZEMÉLYZET- és PÉNZMEGTAKARITAST va amint HIGIENIAT je ent Önn k.

Kedvező részletfizetési feltételek

ALTERNO müszaki vállalat NOVISAD

Kralja Petra ulica 24. 9 04 **Telefon 2414.**

Opštinsko Poglavarstvo Bajša.

Broj: 3204/1928. god.

Oglas

Dana 8 oktobra 1928 g. u 10 časova pre podne održaće se kod ove opštine licitacija za nabavku 6 pari zimskog redarskog odela i 2 para za poslužitelje.

Garnitura jednog para odela za policiju sastojaće se iz: 1 šinjela, 1 bluze, 1 čakšira i 1 zimske šubare, a za poslužitelje u mesto šinjela zimski kaput.

U Bajši, 2. oktobra 1928. g.

Stanoje Kovačević z. beležnik. 10373 *Sava Miletić* knez.

Garay Ella *(felsőruhadiszatszalon Aleksandrova ul. 11) tisztelettel értesiti vevőit és a szuboticai, valamint vidéki úrhölgyeket, hogy az őszi és téli szezonra fazon-árat leszállitotta.*

Subotička Chevra Kadiša.

Értesités

Van szerencsénk értesiteni igen tisztelt hitsorsosainkat, hogy a folyó hó 7-én megtartandó Szimháth Tóra ünnepen az istentisztelet d. e. 9 órakor kezdődik. dődik.

Subotica, 1928 október 1.

10311 *Suboticai Izr. Szentegylet Elöljárósága.*

Iskolatáskák vászonból . . . **25 din.** valódi bőrből **80 din.**

Iskolamappák és aktatáskák valódi tehénbőrből . . . . **90 din.**

Utazó-bőröndök és legmodernebb női ridikülökből óriási választék olcsó, leszállitott árak mellett

Schlager Henrik bőröndös és bőráru specialistánál

Subotica, Aleksandrova ul. 1

A FÉRFI, A NŐ ÉS A FILM

LÁSZLÓ FERENC REGÉNYE

A felvételek egész nap folytak. Később egy olyan jelenetre került a sor, amelyen a statisztáknak táncolni kellett, Lili és Dér is a parketten imbolyogtak a jazz ütemére és eszükbejutott a lány reggeli megjegyzése a barbeli táncospárról... A rendező utasitása szerint minél mozgalmasabbá kellett tenni a szint, jókedvüen nyüzsögni kellett össze-vissza, táncolni és duhajkodni és mindegyikük külön részletes instrukciók szerint tombolt ebben a megrendelt, rájuk erőszakolt jókedvben... Dér látta, hogy a lányok között volt néhány, aki kedvvel, sőt szenvedélyvel táncolt, mintha megfeledkezett volna arról, hogy itt kényszerből, rendezői parancsra kell ugrálni: a boldog könnyelmüek voltak ezek, akiket jókedvre tudott hangolni minden zene, akik a pillanatért éltek és nem gondoltak a holnappal... Másoknak az arcáról azonban tehetetlen düh és kétségbeesés tükröződött, amiért a meleg déli órában a kibirhatatlan reflektorok tüzében néhány márkáért ugrálniok kellett...

A reflektorokat volt a legnehezebb megszokni és az ebédszünetben Dér Géza örült, amikor az udvarra került. Ilse Kurt a gyár kantinjába vezette őket, ahol olcsó pénzért lehetett ebédelni, igaz, hogy rosszul. Ez a kantin a legfurcsább hely volt, amelyet Lili és Dér eddig láttak. Az asztaloknál fantasztikus kosztümökbe öltözött emberek ültek, ahogy felvételhez öltözve és kimaszkirozva az ebédszünetre otthagyták a studiót. Frakkos urak és félelmes apacsok barátságosan koccintották össze poharaikat egy asztalnál, egy fehér parókás rokokó-ruhás szinésznő mellett eton-frizurás, félmeztelen girlök étkeztek és a leggroteszkebb talán az a sötét középkori szerzetes volt, aki szemérmetlenül incselkedett egy csinos bubifrizurás fiatal lánnyal. A Film tarka világa volt ez, az örökké pergő filmtekercsek hadserege gyült itt össze a maga hazug összevisszaságában és tarkaságában... Itt a kantinban valamennyien találkoztak ilyenkor a különböző készülő filmek felvételeinek rövid déli szünetében.

Ilse Kurt az ügyes cicerone mindenről tudó informáltságával magyarázta Liliéknek, hogy ki kicsoda. Ismert, hires nevek és névtelen ismeretlenek vonultak el előttük és Ilse Kurt mindegyikről tudott valami intimitást. A német lánytól tudták meg azt is, hogy a statiszták között is vannak kasztok, a sziluettek és figurinek a statiszták szürke tömegének »felső tizezréhez« tartoztak, mert ezek annyiban kiemelkedtek a statiszteriából, hogy néha kiszakitotta őket a fotográfia a tömegből és egy-egy pillanatra plain-air felvételben mutatta meg az arcukat. Ezek a legjobb arcu statiszták néhány márkával többet kaptak a többinél és bizonyos büszkeséggel beszéltek társaikkal, a hires szinészek és általában a magánszereplők azonban velük épugy nem álltak szóba, mint a többi ismeretlen statisztával. Az örök társadalmi ellentétek, a kasztok merev elkülönülése meg volt itt is, a legmodernebb müvészet műhelyében, ugyanugy, mint mindenütt, ahol gyarló és önhitt emberek közösséget alkotnak.

XIV.

Egyforma, fárasztó napok voltak ezek a filmgyárban. A felvételek lassan haladtak és a statiszták naponta ujra elfoglalták helyeiket a studióban felépitett mulató asztalainál. Gyakran megtörtént, hogy meg kellett ismételni egy felvételt, amelyben a kidolgozás után valami hibát talált a rendező és a statisztáknak mindennap majdnem ugyanazt kellett csinálniok, amit az előző napon. Lili és Dér reggel nyolctól este hétig állandóan künn voltak a gyárban és aztán a társaikkal együtt sorbaálltak a pénztár előtt, hogy felvegyék napidijukat. Sietve vacsoráztak meg valahol és fáradtan érkeztek haza az örömtelen szürke hónapos szobába, ahol Dér még kedvetlenül megirta cikkeit, most többnyire film-tudósitásokat, vagy berlini lapokból forditott le egy-egy érdekesebb riportot. A napi tizenhat márkából ugyan most szerényen megéltek, de gondolni kellett arra, hogy a statisztálás nem lesz állandó és az átmeneti kereset miatt nem tehette Dér kockára rendes havi jövedelmét, bármilyen csekély is volt az.

Igy teltek egyhanguan ezek a napok, amelyekbe csak a Film világával való közeli megismerkedés hozott némi változatosságot. A harmadik-negyedik napon csodálkozva vették észre, hogy a filmgyárban többet törődnek velük, mint a többi statisztával. Váratlanul, anélkül, hogy ennek okát tudták volna, mindenki szivesen állt szóba velük, sőt kereste a társaságukat és egyik nap maga Elge Strong, a primadonna is ugy rendezte a dolgot, hogy melléjük került az ebédnél a kantinban.

— Kedves szerkesztő ur, miért bujik el ilyen szerényen már napok óta előlünk? — kérdezte a sztar legbájosabb mosolyával Dér Gézától és ekkor kiderült, hogy a jó Ilse Kurt terjesztete el a studióban a hirt, hogy Dér ujságiró, több külföldi lap berlini munkatársa és csak azért állt be statisztának, hogy közvetlen impressziókat szerezzen a filmgyárak életéről és hogy szinesebb, frisebb film-tudósitásokat küldhessen lapjainak.

Ilse Kurt talán maga sem tudta, hogy ennek a közlésének milyen nagy hatása lesz a sajtó és a nyilvánosság elismeréséért vágyó müvészemberek között. Egyik napról a másikra Dér lett a studió központja és már a rideg, szükszavu rendező is felajánlotta neki, hogy szivesen áll minden tekintetben felvilágositással a rendelkezésére, ha esetleg közelebbről érdekli valami. Az ujságirónak szóló előzékenységből persze bőven jutott Lilinek is, akit mindig Dérrel láttak együtt és egyik nap a rendező plain-air felvételt csinált róla. Egy asztalnál ült és kacéran, kacsintva kellett az egyik páholy felé emelni poharát, csábitva az ott ülő férfit... Pillanatnyi jelenet volt csak, de ezzel Lili mégis figurinné lépett elő váratlanul és este a pénztárnál már tiz márkát fizettek ki neki. Ugyanazt csinálta, amit már napok óta állandóan, a különbség csak az volt, hogy közelről fotografálták egy pillanatig és ezért már több pénzt kapott! A Film korlátlan lehetőségei, a pénzszerzés könnyü módja mutatkozott meg ebben a szerény két márkás többletben, az első igy megkeresett pénz ingerével az eddiginél is jobban izgatva a lány fantáziáját és uj vágyakat ébresztve a folytonos csalódásokba való rezignált beletörődés után...

(Folyt. köv.)

ÓVÁS

Naptárárusitók figyelmébe

A naptárárusitókat ügynökök keresik fel, akik idegenben készült és itt csak megfejelt naptárakat kinálnak eladásra.

Figyelmeztetjük a naptárárusitókat, hogy ne hagyják magukat félrevezetni. Külföldön készült naptárakat az országba nem szabad behozni és nem szabad árusitani. Az a naptárárusitó, aki a külföldön készült és belföldön megfejelt naptárakat hoz forgalomba, könnyen kerülhet kellemetlen helyzetbe a hatóságokkal szemben.

A kereskedőnek ugyis épen elég kellemetlensége van, elég zaklatásban van része, még ha legjobban vigyáz is, minek vállalja az elkobzás, birságolás, letartóztatás veszedelmét, amikor arra semmi szükség nincs.

Belföldön is készülnek ugy magyar, mint német naptárak.

A Minerva naptárak 1929-re

is idejében megjelennek s ezek árusitása nyugodt és biztos keresetet jelent.

A közönség megismerte, megszerette, s keresi a Minerva naptárakat.

Az 1929-es esztendőre a következő naptárak jelennek meg kiadásunkban:

1. **Vajdasági Magyar Naptár**
2. **Petőfi Naptár**
3. **Gazdák Naptára**
4. **Jézus Szent Szive Naptár**
5. **Szőllősgazdák Nagy Naptára**
6. **Kis Naptár**

Mi a Minerva naptárak előnye minden más naptár felett:

1.

Olcsóbbak, mint a többi naptárak.

2.

Tartalmasabbak, vaskosabbak, mint a többi naptárak.

3.

Kiállitásuk csinos, tetszetős, müvészi.

4.

Szerkesztésük gondos.

5.

Minden naptár más-más szövegü.

6.

Igen sok és szép kép van benne.

7.

Tartalmuk élvezetes, tanulságos.

8.

A benne foglalt adatok pontosak. Minden más naptárkiadó kivágja és lenyomatja a tavalyi Minerva naptárak vásári adatait. Mi minden évben revidiáljuk az adatokat.

9.

Minden naptárhoz ingyen regénymelléklet van hozzáfüzve.

10.

A naptárrészben a római katholikus, protestáns és görögkeleti ünnepeken kivül a nemzeti ünnepek és a holdtölte is vörös betükkel van feltüntetve.

Aki naptárárusitással foglalkozni akar, kérjen tőlünk árajánlatot:

Minerva-nyomda r. t.
Subotica

154 holdas földbirtok
fekete föld, ebből 110 hold szántó (felszánva), a többi legelő és rét, (ebből 30 hold szintén alkalmas szántásra) épületekkel együtt
szabadkézből eladó
A birtok Baranya-megyében, Dárda község határában fekszik. Vasuti állomás DARDA Ára 9500 dinár holdanként épületekkel együtt
Cim: Podrumac Mladen, birtokos, DARDA, Baranya
103 4

KINTORNA

— Látod fiacskám, ez a Péter bácsi, aki teged festeni fog.

— És akkor nem kell többet mosakodnom?

*

Főnök: Hogy van az, hogy akárhányszor benyitok, a könyvelő ur sohsem dolgozik?

Könyvelő: Ez azért van, mert a főnök ur igen halkan tud járni.

*

Vidéki történet, bácskai birtokos emberről szól. Igen derék ur lett volna ez a birtokos, de volt két nagy gyengéje neki, ami megkeseritette az életét. Az egyik az volt, hogy rettegve hitt mindenféle babonában. A másik az, hogy nem tudott leszokni a kártyáról, pedig folyton vesztett.

Történt egyszer, hogy a mi emberünk tájékán vihar tört ki és egy pár ismerős hintó, amely éppen arra járt az országuton, az ő portájára menekült be fedelet keresni. A szives házigazda hamar rizlinget rakott az asztalra, honnan, honnan nem, előkerült egy tucat kártya és reggel a vendéglátó azon vette magát észre, hogy elkártyázott tiz hold szőlőt. Ezért roppant megharagudott magára. A távozó barátok szine előtt odaállott a tükör elé és tükörképét csunyán lehordta haszontalan csirkefogónak. De ez még semmi. Mindnyájok szine előtt még el is átkozta magát szörnyü átokkal:

— Ha még egyszer leülök kártyázni, szakadjon rám a mennyezet és csapjon agyon!

A barátok kocsira ültek és egyhanguan megállapitották, hogy ez az ember nem fog többet kártyázni. Mert rettentőmód szereti ugyan a ferblit, de a babonában még jobban hisz.

Az urak egyike pár nap mulva megint arra kocsizott. Befordult a portára jónapot kivánni. Az udvaron bámulatos látvány tárult eléje. Ott ült az udvaron a házigazda, háttal az udvarnak, a fal tövében. A széke oda volt tolva az ablakhoz, de kivülről. Bent a szobában vidám társaság ült. Kártyáztak az ablakpárkányon.

A babonás házigazda az ablakon át az udvarról bekártyázott a szobába.

*

Egy szállóban, miután nem volt üres szoba, két ismeretlen ur közös szobába került. Mielőtt elaludtak, az ágyban fekve elkezdtek beszélgetni egymással. Azt mondja az egyik:

— No, barátom nem hiszem, hogy valami jól fog aludni az éjjel.

— Miért? — kérdezi nyugtalnul a másik.

— Azért, mert én borzasztóan hortyogok. Alig, hogy elalszom, ugy elkezdek sipolni, meg hörögni, hogy a harmadik szobában is meghallják.

— Oh kérem, — jegyezte meg a másik — engem az nem zavar. Ha egyszer én elalszom, sajnos, nagyon nehéz fölébreszteni....

— Miért sajnos?

— Mert kérem én, holdkóros vagyok. Amint elalszom, elkezdek mászkálni a szobában, fölmegyek az asztal tetejére, onnan felkuszok a szekrényre és végiglibbenek a székeken, mint valami kisértet. És nem lehet olyankor fölébreszteni...

— Borzasztó! — susogta a horkoló és eltünődött a szomszédja rettenetes betegségén.

A holdkóros ezalatt elaludt. Szabályosan, mélyen lélegzett, a fal felé fordulva. A hortyogós le nem csukta volna a szemeit egy kincsért, — leste, mikor kuszik a szomszédja az asztal meg a szekrény tetejére. De az csak aludt tovább. Már reggeledett, a napsugarak már betüztek a szobába és a hortyogó ur még mindig leste a holdkórost. S mikor végre kinyitotta szemeit és nyujtózkodott, megszólalt a horkoló ember:

— Hallja, én egy szikrát se aludtam, folyton figyeltem magát, mikor mászik a szekrényre...

— Oh kérem, — felelte a másik, ez nem minden éjjel történik velem. Sőt, ha nem hortyognak a szobában, egyáltalán nem...

*

A kávéházi törzsasztalnál egy orvos órákhosszat ül és sohasem fogyaszt semmit.

— Mikor rendelsz te tulajdonképen? — kérdi tőle a barátja.

— Négytől-hatig — felelte készségesen a doktor.

Képviselő(nő)ket
keresek állami értékpapirok kis havi részletre való eladására. Felt telek miatt forduljon
JAKOV C. ZUMBULOVIĆ céghez
Beograd, Kralja Petra ulica 52
4888

Egy noviszádi
mezőgazdasági gépgyári lerakat vezetésére
a vojvodinai viszonyokkal ismerős
elsőrangu SZAKEMBER
kerestetik. 10358
Feltételek: a szerb-horvát, magyar és német nyelvek ismerete, nemkülönben sokévi szakmabeli praxis
A részletes ajánlatoknak az eddigi müködés felsorolásán kivül a fizetési igényeket, valamint megfelelő referenciákat is tartalmazni kell
Az ajánlatok:
RUDOLF MOSSE
OGLASNI ZAVOD, BEOGRAD
Terazija 25. cimre
„TRAKTOR 282" jelige alatt küldendők be

Okleveles
gyógyszerészt keres
a vállalat önnálló vezetésére
Gyógynővény r. t.
Velikibečkerek
10031

INGYEN
14 napi svájci tartózkodás, utazás és 100 svajci frank zsebpénzt nyerhet, ha
Suchard Milka Velma Bittra
csokoládét
eszik
Az uj prémiák már forgalomban vannak, de a régi bónok és albumok továbbra is érvényesek 5259
A nyerők neveit később közöljük

WEITZENFELD I DRUG
Telefon 192 **SUBOTICA** Telefon 192
Zsinegek, gabonás és lisztes zsákok, vizmentes ponyvák, szőnyegek, linoleumok, butorszövetek és egyéb kárpitos cikkek legolcsóbb bevásárlási forrása. Kérjen árajánlatot. Külön felhivjuk a t. vásárló közönség figyelmét nyugágyainkra, amelyek a legjobb anyagból vannak összeállitva és a legolcsóbbak az egész környéken

KUGLI GOLYÓK
billiárddákó, mandinergummi, Lignum sanctum golyók
70 dinártól 150 dinárig
özv. Gerber Jakabnénál Subotica
B. Sudarevićeva ul. 32 3203

Önállóan dolgozó
kályhássegédet
azonnal alkalmazunk
SCHOMANN és BAUER
Novisad, Jevrejska ul. 9

Orvosok,
Bábák,
Dadák,
Ápolók
részére a legkiválóbb kézmosószer, mely a bőr lukacsaiból is eltávolít minden tisztátalanságot az
EXPRESS
szappan és krémszappan.
Bányászok,
Szerelők,
Soffőrök,
Lakatosok
ne használjanak soha mást, mint az
EXPRESS szappant
Szakácsnők
kézmosáshoz és konyhaasztalok, vágódeszkák tisztításához a legjobb az
EXPRESS szappan
FÜRDŐKÁDAK tisztitására nincs jobb mint az
EXPRESS
krémszappan
Szállitás utánvéttel
HIGIJENSKA KOZMETIKA
BEOGRAD, Dečanska 14
Képviselők kerestetnek

Permetezők
Pálinkafőzőkazánok
Rézüstök
Rézedények és
Rézáruk
készitése és szakszerü javitása
Hován László
rézmüvesnél
Subotica, Zrinjski trg 24

Hirdetéseket
Sentán a Bácsmegyei Napló részére
Molnár Sz. Vince
könyvkereskedése vesz fel.

GYERMEK-KOCSI
Az elismerten legjobb minőségü
„BRAHA"-kocsi egyedüli árusitója:
JOSO ŠTERN I DRUG, BAZAR
(Gyümölcspiac)
Sportkocsi 200 dinártól feljebb
Viszonteladóknak árengedmény!
Sátoroskocsi 400 dinártól feljebb

SZÖRME
Legujabb divatu szőrmék nagy választékban, valamint átalakitások, javitások legolcsóbban
MORGENSTERN ALADÁR
Zrinjski trg 1 szám alá helyezett üzletében kaphatók
Megtekintés vételkényszer nélkül!

TAMBURA
Mindenféle tamburahangszer és húrok legolcsóbban
Kudlik Károlynál
Poštanska ul. 8.
Tigris-védjegyü húrok nagyban és kicsinyben

KÉZMŰÁRÚ
A Vajdaság legolcsóbb bevásárlási forrása gyári szabott árak mellett elsőrangu gyármányokból, ugymint: férfi- és nőiruha és felöltö-szövetek, barchendek, flanellek, vásznak és zsebkendőkből
STRASSER BÉLA
Vilsonova ul. 46. Fekultáttal szemben

HORDÓ
BOROSHORDÓK
használtak és ujak
lager, transport és kisebb tartalmu hordók, I-a tölgyfából nagyválasztékban a legolcsóbban beszerezhető
KRIX LAJOS kádárnál
SUBOTICA, Maturanićeva ulica 19

RÁDIÓ
KONRATH D. D.
rádiókészülékei
olcsók, jók, megbizhatók

FŰSZER ÉS CSEMEGE
Megnyilt
Kovács és Gelányi
uj füszer- és csemegeüzlete
Rudics kitérő, Labor palota

RÉZÁRU
Csiszár József
rézöntő- és gépmühelyében, Miloš Obilić ulica 9.
Réz-, fém- és szoboröntvények készitése, gépek javitása, diszöntvények, pla ettek és asztalosok részére ujrendszerü vasmenetü bakcsavarok.
Galvanizálás Niklelezés Fémezinezés

DIVAT
Őszi és téli angol szövetujdonságok megérkeztek óriási választékban. — Elsőrendü munka, olcsó árak
BOZSO VINCE angol uriszabó, Zenede-épület. Telefon 6-51

TORTA SÜTEMÉNY
Naponta friss, olcsó és izletes
tortát, desszertet és süteményt
kaphat
„City" Bódis Lajos cukrászdájában
Rudics ucca (Labor palota

UJ! UJ!
Mandula
Mogyoró
Mazsola
Füge
SUGÁR MANÓ
Telefon 47

Felsőgallai mész
BEOCSINI
portlandcement
és mindenféle
épitési anyag
a legolcsóbban szerezhető be
Illgenn Károly-nál
I. kör, Sokolska ulica 17
Telefon: 660

Pálinkafőző kazánok
és háztartási üstök tiszta vörösrézből a legjutányosabb árban kaphatók
Bartek i supr. Rehm
Subotica
Vilsonova ulica 47
Alapitva 1877-ben

Paszományt
butorra, függönyre, draperiára, rojtokat, zsinórokat bojtokat olcsón vállal
Nagy Lajos
paszományos, Jugovića 31.
Meghivásra mintával házhoz megyek

BUTORT,
épüle-, portál- és üzletberendezést jutányos áron készit, mindenféle javitást és butorszállitást vállal
Rizsányi Pál
asztalos Subotica
V I., Jugovićeva ul. 6.
(Kakas-iskola mellett)

Jó és olcsó könyvet
csak a
Minerva könyvosztályában vehet!

Noviszádi jól bevezetett füszer- és gyarmatáru ügynökség és bizományi üzlet
utazót keres
szakismerettel és német-szerb nyelvtudással, főleg a vajdasági füszernagykereskedők látogatására. Kimenő ajánlatok „Szorgalmas" jeligére „Kardos" hirdetési vállalathoz Noviszád, intézendők

KRALJEVBREGI PEZSGOGYÁR
szerbül és németül perfekt beszélő
gyakornokot keres
azonnali belépésre

Kárpitosok figyelmébe
ajánlom nagyválasztéku raktáramat
diványáthuzatok (Dagasthan)
szelontakarók, mokettok, ágygarniturák és függönyökben a legolcsóbb napi áron
GARDIO, SOMBOR

Dombornyomáshoz
minden féle
stancnik, bélyegzők, pecsétnyomók, monogrammok, cimerek stb. vésése
mindennemü fémből megrendelésre gyorsan és pontosan készülnek
Deutsch József, órás és ékszerésznél
SUBOTICA, Save Tekelje ul. 4

Különleges arc- és bőrápolás
az összes arc- és szépséghibák gyógyitása villany és kvarcfénykezelés
Paraffin Therapia
Subotica, Ciril i Metod trg 5. Tel. 539

ELŐNYOMDÁT
legmodernebb stilü rajzokkal és kellékekkel legolcsóbban szállit
LEOPOLD SÁMUEL, SENTA
modern előnyomdaberendezési gyára
Relief-festéshez való festékek, porok és kellékek kaphatók

"Dama" Divatszalon Subotica
TOLSTOJEVA ULICA 21. SZ.

LIFKA-MOZI

Csütörtöktől vasárnapig

2 sláger! 2 ujdonság!

Harmadik huszárregiment

film-operett ujdonság. Fess tiszt és csinos magyar lány szerelme. Eredeti zenével! — Szereplők:

A hadnagy ur — Veres Ernő
Ilonka — Clair Rommer
Öreg magyar — Szöreghy Gyula
Nagyváradi kutyamosó — Sigér Arno

Ezenkivül:

ZORO-HURU

mint vők. Kacagtató burleszk. Szinhelye Bécs és St. Moriz

Előadások kezdete naponta 4, 6 és fél 9 órakor

Ha KÖNYVSZAKERTŐRE lesz szüksége irjon **Borbély L. Novisad, postafiók 75 cimre**

LEVELEZÉS

Novisadon tartózkodó külföldi uriember keresi modern gondolkodásu vidéki hölgy barátságát. Leveleket »Levelezés«, Novisad, postafiók 128 kér. 10376

FOGLALKOZÁS

Két cipészsegédet keresek, egy elsörendü aljamunkást, egy fiatal hetest. Sebetics Antal, III., Sudarević ul. 76 10375

Munkáslányok állandó munkára azonnal felvétetnek Fischer Ernő dobozgyárába. 10393

Tanonc, füszer szakmára felvétetik, Kriszhaber Dezső, Bajai-ut 32. 4295

Fräulein mint Jahreszeugnissen, perfekt Deutsch, die auch ganz leichte häusliche Arbeit verrichtet, zu einem fünfjährigen Knaben gesucht. Anträge mit Lichtbild an Dr. Georg Bondy, Subotica, Aleksandrova ulica 5. 10394

Gépészkovács, konvenciós, idősebb, családos, aki a traktorkezeléshez feltétlen ért, rögtöni belépésre kerestetik. Cim a kiadóban. 10383

Szerszámkészitő, aki önálóan stancnit készit, azonnal felvétetik. Ajánlatok Georg Müller, Prigr. Sv. Ivan küldendők. 10377

Két tanoncot azonnal felvesz Almoslino Fülöp üvegkereskedés, Novisad, Dunavska ul. 32. 10379

Keresek mielőbbi belépésre nőtlen bőrkereskedősegédet, ki mind a három nyelvet, beszéli. Morgenstern Iso, Novisad, Željeznička ul. 10372

Intelligens német gyermekkertésznőt keresek, lehetőleg olyat, aki a szerb nyelvet is birja, 6 és 4 éves gyermekeim mellé. Arcképes ajánlatokat kettős boritékban kérek Singer könyvkereskedés, Vršac, promenade cimre. 10371

Gépészkovács szántómotor kezelésben is jártas, hosszu gyakorlattal állást keres. Cim a novisadi kiadóban. 10368

Erzieherin mit langjähriger Praxis und Zeugnissen zu 9 jährigem Mädchen und 4 jährigem Knaben gesucht Ing. Leo Strass, Subotica, Pašićeva 2. 10365

Fräulein einfaches suche zu meine 3 Mäderl die deutsch und serbisch spricht. Andor Deutsch, Subotica, Petrogradska 46. 10354

Tanoncokat felvesz Korhec hentesárugyár. 10356

Gazdasszonyt keres magános ur város alatti tanyájára. Középkoru, szorgalmas, jólfőző, szerény, önálló nők fényképes ajánlatait »Megbecsülés« jelige kiadóhivatalba kéretik. 10362

Leányokat felvesz Kainféle kertészet. 10361

Alexa nyakkendőipar, 10 dinárért forditja ki nyakkendőjét. Korzó 6708

Gyorsiróno, német-szerb levelező, állást keres. Cimeket »Fiatal erő« jeligére a kiadóba kérek. 10302

Perfekt szakácsnő és ügyes szobalány (lehet anya-leánya) keresztény uriházhoz kerestetik. Ajánlatokat hosszabb bizonyitvánnyal Senta, Főtér 3, gyógyszertár. 10353

Varró- és kézilányok felvétetnek. Beck Jenő, kötöttszövöttáru gyár, Pašićeva ulica. 10343

Tüchtige Manicürin mit gutem Benehmen wird sofort gesucht. P. Dimitrijević, Novisad, Futoški put 1. 10329

Deutsch-slovenisch-ungarischsprechendes Mädchen sucht Stelle bei besserer Familie. Kann auch kochen. Fanny Vallant, Zreče pri Slovenske Konjice. 10266

Deutsches Mädchen sucht Stelle bei kleineren Familie oder zu Kindern. Mizzi Ziegler, Zreče pri Slovenske Konjice. 10267

Suche zu meine drei und fünfjährige Knaben eine tühtige deutsche Kindergärtnerin. Rothbart, Subotica, Mucsi-telep 4. 10277

Gyermekkertésznő, szerb-német-magyar nyelvtudással kisebb gyermekek mellé állást keres. Cim: Gyermekkertésznő, Palić, posta. 10272

Bilanzfähige Buchhalterin perfekt serbo-kroat., deutsche Korrespodentin wird gesucht. Eigenhändig geschriebene Offerte nebst Gehaltsansprüche an die Darmindustrie A. G. Subotica. 10155

Kéményseprősegéd, fiatal, azonnal felvétetik özv. Andella Józsefnénál, Sztara-Kanizsa. 10187

Butorasztalos munkásokat polituros munkára felveszek. Dózsa asztalos Beograd, Kralja Aleksandra 246 10039

Hentessegédet, idősebbet, (Rodwirschlert) azonnalra keres Tepavc. Novisad, Futoški put 20. 10080

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vastagbetüs és cimszó kétszeresen számit. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Csak felbélyegzett jeligés leveleket továbbitunk Kérdezősködésekhez válaszbélyeg mellékelendő.

Perzsaszőnyeget

minden méretben, iparmüvészeti ujdonságokat legolcsóbb áron, részletfizetési kedvezmény mellett is vásárolhat

Balog Lina cégnél
Subotica

Naponta friss vágott és cserepesvirág állandóan kapható

10307

Subotica,
Aleksandrova ulica 5. — Bárány-szálló mellett

Friss töltésü
ROHITSI ásványvizek
a legolcsóbb árban szerezhetők be
A. ZORIC
füszer- csemege-, és festékü zletében
SOMBOR,
Kraljevića Djordja ul.5
72

LEGNAGYOBB
KÁRPITOSÜZLET
Klubgarniturák, patent-fotelek, ottománok, berzserek és szalónok gyártása
Allandó nagy raktár
Dj. Stanković
kárpitos
Beograd, Kralja Milana 77
Telefon 48—46 4481

VÉTEL-ELADÁS

Veszek szil- vagy diófa tőkét. Korhec. 10357

Faj pincsikutya eladó. Bővebbet Skotus Viator ul. 6. Fodrász. 10318

8 HP fogaskerekes magánjáró és 54 collos cséplőszekrény Clayton-Shuttleworth gyártmány, 23 éves kitünő üzemképes állapotban, más vállalkozás miatt eladó. Felvilágositás: Agrikultura, Sombor. 10281

Eladó, sürgösen tizes Máv. huzatos gőzcséplőgarnitura 12.000 dinárért. Ujvári Ferenc, Temerin. 10398

40 házhely

A Váci-telepen, a huszárlaktanya mögött, a Hartmann-telepi villamos megállótól 250 méterre egészséges helyen, prima komlóval, gyümölcsössel, herével beültetve, kedvező feltételek mellett kapánként kiadó. Bővebbet Senoe (Bem) ulica 17. délelőtt 11—12 órakor, a helyszinen Hartmann-gyár kapusánál és 756 telefon alatt. Közvetitők kerestetnek. 10310

Eladó egy gázresó, konyhaasztalok, iróasztal, kis konyha szekrény, előszobaszekrény, különféle képkeretek, ottomán és ágyak. Cim a kiadóban. 10389

VÁROSI MOZI

Csütörtök — vasárnap. Szenzációs vigjáték

1 **Ünnepi nyitány**
Előadja a teljes városi filmharmonikus zenekar

2 **Az ő egyetlen szerelme**
Főszereplők:
BUBI és DODO

3 **A kis szökevény**
Főszereplő:
NAGY KATÓ

Jön! **Királyok királya** Jön!

Eladó két szekrény. Cim Tolstojeva ulica 21. 10391

Hálószoba és mindenféle más butor, egy zongora, olcsón eladó. Érdeklődni lehet Santičeva ulica 16. 10390

Blondel képkeretek, valódi kézi faragás eladó. Cim a kiadóban. 10389

Zongora, kitünő állapotban olcsón eladó. Cim a kiadóban. 10388

Ültessen ősszel gyümölcsfát! Kérjen árjegyzéket és rendelje meg szükségletét Bednárz utódai faiskolájában Stara Kanjižán. 9575

Olcsó óra és ékszer eladás. Javitások felelősséggel. Krekus órásspecialista, Gyümölcspiac 4. Berkes üveges, képkeretező és edénykölcsönző mellett. 7727

Eladó esztergapad 3 méter csucstávolsággal, revolverpad, 56 mm. furott tengellyel, gyorsfurógép 12 mm-ig, shaping gyalugép, 2 drb nehéz excenterprés és egy darab kombinált hengercsiszoló és rovátkológép. Szvoboda-malom, Bajmok. 10154

Modern hálószoba topolfából, előszoba és konyhaberendezés eladó. Cim a kiadóban. 10228

Eladó egy 20 hl-es, egy 10 hl-es kád, több boros hordó, egy szőlődaráló és egy szőlőprés teljes felszereléssel. Cim: VII., Usporedna 4. h. sz. 10192

Eladó 20 HP Hofherr-traktor, 5 HP szállitható Renauer benzinmotor, 4 méter hosszu vasesztergapad, autogénforrasztáshoz pisztol és szedukció. Megvételre keresek egy magányos 7 HP lokomobilt, huzatost, 13—18 év közöttit. Mayor Ferenc géplakatos, Bezdán. 10246

Asztalostanonc felvétetik Szöllősi Józsefnél, Paja Kujundžićeva 20. 10278

Hofherr-Schrantz gyártmányu 25 éves, huzatos gőzlokomobil, Hofherr-Schrantz gyártmányu 25 éves cséplőgép, 12 lóerős használt szivógázmotor, generátortelepp el, komplett, 3 lóerős petróleummotor, kukoricaszár-tépőgép eladók Megérdeklődhetők és megtekinthetők Agrikulturánál, Sombor. 10282

Pianino, olcsón eladó. Cim a kiadóban. 10340

Vegyeskereskedés Subotican eladó. Leveleket »Forgalmas« jeligére a kiadóba. 10313

Rőfösüzlet berendezés 3 pulttal olcsón eladó. Azonnal átvehető Sombori-ut 56. telefon 751. 10316

KÜLÖNFÉLE

Egy csinosan butorozott szoba a beltéren azonnal kiadó. Jelačićeva 3, Radónál. 10374

Lakás, 2 szoba, előszoba, konyha és mellékhelyiségekkel november 1-re kiadó. Jugovića (Erdő) utca 7 10360

Modern 2 szobás lakás kiadó. Cim a kiadóban. 10385

Butorozott csinos szoba a gőzfürdő közelében kiadó. Cim: Heumann könyvkereskedésében. 10392

Értesitem tisztelt vevőimet, hogy watproof érkezett. Tódor Szanitter kályhás, Subotica. 9952

Aki házat, földet venni, eladni, vagy pedig üres vagy butorozott lakást, szobát kiadni vagy bérelni kiván, keresse fel a »Rad« agentura i komisiona radnja Preradović ulica 11. 10399

Olcsó koszt és lakás kapható özv. Grünnénél, Stipe Grgića 15. 9849

Butorozott szoba villanytelep szomszédságában, szolid egyénnek kiadó. Megtudható Segedinski-uti trafikban. 10056

Négyszobás lakás előszobával, fürdőszobával és vizvezetékkel, minden mellékhelyiségekkel november elsejére kiadó. Kumičićeva ul. 3. 8010

Özv. uriember saját butorával üres szobát keres kiszolgálással, lehetőleg a közelben. Cim: VI., Preradovićeva ul. 14. 10349

Somborban, a Weidinger-palotában két szoba, fürdőszoba használattal családtalan uriembernek kiadó. 10236

Butorozott szoba kiadó, Cara Lazara ulica 9. 10235

Apróhirdetések Szuboticán az Aleksandrova ulicán a Pressburger-féle üzletben, a Manojlovićeva ulicán a Rádió-Reklám irodájában, Universitas könyvkereskedés Aleksandrova ulica, Földes Samu ruhaüzletében, Gyümölcspiac, Novi-szadon, Szomborban, Szentán, Veliki Becskereken ottani fiókkiadóhivatalainkban is eredeti áron feladhatók.

Szoba-konyhás üres lakást és egy butorozott szobát keresek a vasutállomás közelében. Cimeket Jovanović trafik, vasutállomás, I-II. oszt. váróterem előtt, kérek. 10305

Butorozott szoba kiadó. — Cara Lazara ul. 9. 10247

A szerkesztésért felelős dr. FENYVES FERENC. Nyomatott a kiadótulajdonos Minerva r.-t.-nál. Felelős kiadó: FENYVES LAJOS Szubotica.